

Selíge: Fejtörő az elme sportja.
Rovatvezető: Csizsár József.

Történelmi kérdés:

Mily néven ismeretes azon csata, mely 1620 nov. 8-án vívatott Prága alatt II. Ferdinand seregei és a prot. cseh haderő között és az utóbbi megsemmisülésével végződött? A csatavesztésre döntő befolyást gyakorolt a Bethlen Gábor által küldött segély kése-delme. Prága másnap kaput nyitott Busquoi és bajor Miksa herczeg hadai előtt. V. Frigyes cseh király koronáját is ott hagyván, menekült s királyságával együtt vége volt Csehország régi alkotmányának is.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1899. február 24.
Az 6. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:
Számítási kérdés: 38, — 39 és 23. — 22. Földrajzi kérdés: Achilleion. Történelmi kérdés: Badeni Lajos Vilmos örgróf. Természettudományi kérdés: A fekete esibor (hydrophilus piceus.)

Helyesen fejtették meg: Klein Vilmos, Zsivkovics Aladár, Pálffy Tibor, Storf Adolf, Marx Miksa, Pecz Gyula, Wundszám Sándor, Frendinger Salamon, Csasz-lava Ignác, Horváth László, Lukachich Mihály, Lator László, Finy Béla, Zubor Imre, Edelstein Aladár, Diós István, Névedi Botka Andor, Ivich Márk, Herczeg Imre és Ernő, Schvitzer Zoltán, Danzinger Kálmán, Mocsy Zoltán, Rác Sándor, Beck Frigyes, Tóth Elek, Bergl György, Singer Gyula, Kiss Pál, ifj. Bernhardt Károly, Fiedler Kálmán, Miróczyk Árpád, Kurimay Mihály, Mager Ottó, Puskás Andre, Wohlstein Sándor, Bogdán Ernő, Krausz Elemér, Holly Sándor, ifj. Kresz Károly, Trummer Árpád, Kukunberger Henrik, Kertes Béla, Rodowicz Vilmos, Glósz Ödön, Nagy Kálmán és Gyula, Tyrin Sebestyén, Hammang József, Emenet György, Steinschneider Ernő, Kenedich Ede, Litsck Zoltán, Szeremley Császár Loránd, Jakab Gyula, Dada András, Novák János, Morvay Zsigmond, Szabó Frigyes, Nagy Vince, Weiller Vilmos, Feigler Othmár, Szécskay Dezső, Vadas Zoltán, Zomody József, Jakab János, Schwarz Gábor, Steiner József, László Sándor, Granitz Géza, Kozsereán Gergely, Wiener testvérek, La Borda Jenő, Zimmermann testvérek, Weisz Hugó, Kende László, Némethy Béla, ifj. Mailáth László, Osztrovszky József és Antal, Váczy József, Brummer István, Benkó Jenő, Vorlicsek Frigyes, Acs Nagy István, Szenyovszky Ferencz, Almásy József, Storf Adolf, Nyisztor Albert, Benisch Arthur, Piny Aladár, Horváth László, Kozelka József, Prodánovits Tivadar, Csáthy Dezső, Noszky Jenő, Tschet Károly, Polnitzky Leo, Herresbacher Dénes, Fialovits Béla, Weisz Ernő, Deesényi Frigyes, Farkas Tivadar, Skoda Emil, Ronchetti József, Blumenschein Henrik, Tarsy Gyula, Soós Pál, Géczy Géza, Heberle János, Báró Maillet Nándor, Joannovits György, Antony Gyula, Kovács Dénes, Pethó Emil, Friedrich Ferencz, Scherz Alfréd, ifj. Paksy József, Niegreis János, ifj.

Gaal Károly, Koch Nándor, Laufer Rezső és Ödön, Michaletzky Vilmos, Windt Lajos, Puskás Jenő, Farkas Géza, Ujpesti névtelen, Piony Aladár.

A kitűzött könyvjutalmat, Verne: «Híres utazók» cz. művét Holly Sándor gimn. III. o. t. nyerte el Keszthelyen.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Isten veled! Bonyhád. Erősen érzik rajta Petőfi hatása. Ez a hasonlata azonban

Elmegek én vágató szekéren
Mint az árva csillag a nagy égen!
legkevésbé sem petőfies. — E. A. Bpest. A szerkesztőségbe. — K. H. Székesfehérvár. Kozma Andor nem prólogust, de egész alkalmi darabot írt márczius 15-ikére, mely önképzőkörben való előadásra igen alkalmas. — K. Gy. Losoncz. Mért nem indítanak mozgalmat arra névűst, hogy körük ne csak szavalással foglalkozzék? Ezzel az önképzés célja koránt sincs megközelítve. — M. M. Brassó. A mint látja, szereplésüket kellőképen méltányoltuk. Vettek-e föl fényképet előadásukról? Mi igazság van az «Antigone»-előadás hírében? — P. Gy. Felső-Lövő. Forduljon egyenesen az illetőhöz. Címét megírd a 4. számban. — Sz. D. Bpest. Nagy szerénység tőle. — K. J. Nagybánya. Örömmel fogadjuk tudósításait derék önképzőkörükből, mely már rég nem szerepelt a T. L. hasábjain. — F. S. Zombor. Rögön, különben. — P. E. Görbersdorf. Érdeklődéssel olvastuk sorait, melyekben a sanatóriumi életet részletező jellemzettséggel rajzolja. Elvárjuk a folytatását és kívánjuk önnök, hogy a görbersdorfi fenyegetés levégő teljesen helyreállítsa. — H. L. Győr. Bizony szomorú, hogy városuk intézetei jó ideje hiányoznak már az «Iskola világá»-ból, mely középiskolai ifjúságunk szellemi életének tükré akar lenni, most önön áll, hogy másképp legyen. Üdvözlét. — G. L. S. Ujhely. Kérdése oly közönséges, s annyira iskolás ízű, hogy arra külön felelni nem érezzük magunkat hivatottnak. — Sch. K. M. Sziget. P. L. N. Szombat. Fiat voluntas vestra. — F. B. Kanizsa. Már miért ne lehetne? — H. G. Keszthely. Az imperat passivi futurnak, a melyet szigorú parancsolónak is hínak, a többes számban csak harmadik személye van. — P. B. Szabadka. Csakis így: wohl. — M. A. Korán lesz magának még arra gondolni. — Kozsereán Gergely áll. tan. képző intézeti növendék Temesvárról arra kér egy budai pedagógium-beli növendéket, hogy lépjen vele levelezésbe.

Bekötési táblánk

Elkészültek és a «Tanulók Lapja» kiadóhivataltól Budapestben megrendelhetők. Annak a ki bekötési tábla árát 80 kr. utalványon a kiadóhivataltal előre beküldi, a kiadóhivataltól bérmentre küldi meg. Oly városokban, hol rendszeres könyvkereskedés van, ez is szívesen meghozatja.

Ajánljuk a bekötési táblákat mindazoknak, kiknek a «Tanulók Lapja» egész évfolyama birtokában van: izlésesek, egyszerűen szépek, illik egy szép és komoly ifjúsági laphoz.

Középiskolai Matematikai Lapok.

A K. M. L. főszerkesztője: tartalomában gazdag példátartást adni tanulók és tanítók kezébe. E végből minden füzetében nagy számban tűz ki feladatokat, melyek részben eredetiek, részben pedig a hazai és külföldi középiskolák érettségi — és verseny — viz gálatán feladott legjobb tételéből vannak összeválogatva.

A beküldött megoldások közül a legjobbakat közli a lap.

Előfizetési ár: 7869
egész évre (szeptembertől—júniusig) 4 korona.
félévre (februártól—júniusig) 2 korona.

Kiadóhivatal:
Budapest, VI. ker. Hunyadi-tér 11.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	FŐMUNKATÁRS:	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	D ^r RUPP KORNÉL	GAAL MÓZES.	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre... 2 frt 40 kr.			KIADÓHIVATAL:
Egész évre... 4 frt 80 kr.			Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
<i>Megjelenik minden vasárnap.</i>	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.		<i>Kéziratokat nem adunk vissza.</i>

GRENOBLE.

Micsoda réven kerül ennek az ósrégi délfranciaországi városnak neve a mi lapunk élére?

Annak a megjegyzésre érdemes cikkelynek révén, melyet róla egy szaklapban olvastam. Írója — tanárember — a végén ajánlja kartársainak, hogy az iskolát elbagyni készülő VIII. osztályú tanulók figyelmét arra felhívják, a mit Grenoble-lel kapcsolatosan elmondott. Mivelhogy pedig a mi szavunk az ifjúságnak tágabb és messzibb köreibe elhat, mint magános tanárembereké, nem árt, csak használni, ha e helyütt felújítjuk ama hasznos és érdekes dolgokat.

A nyelvtanulással függ mindez egybe, mely korunk oktatásának uralkodó jelszavává lett. A nyelvtanulás fontossága, jelentősége szinte az életkérdéssel egyenlő; ennek bizonyítására nem kell egy szót sem vesztegetni. Tanunk a mindennapi élet, mily gondos hévvel sarkallják a szülők gyermekeiket idegen nyelvek tanulására. A módosak gyerek mellé, mikor alig esőppnyi, francia bonnet fogadnak; még a szegények is arra fordítják keresményük fölöslegét, hogy a fiú idegen nyelvet sajátítson el.

Anyelvtanulás ügyét legújabbban az úgynevezett szüneli tanfolyamok segítik elő. Bernard Bouvier, a genfi egyetem tanára, állította fel az első ilyen kurzust a francia nyelv megtanulásával foglalkozó idegenek számára, s azóta egész esomó ilyen támadt; jelesül Lausanne-ban, Neuchatel-ben, Párisban stb. A legújabb keletű a grenoble-i, mely a múlt, 1898-ki esztendőben működött először. Erre a grenoblei szüneli tanfolyamra hívjuk fel az ifjúság figyelmét.

Nemrégiben egy tollfogató nagyúr a magyar ifjúság elmaradottságát tette szóvá és félszégsegeinek levetkőzésére egész komolyan azt az ajánlatot tette, hogy: «Fiúk, menjetek az anglusokhoz, Oxfordba — emberséget tanulni!» Jó tanács; ám a jóindulatú nagyúr elfeledte, hogy a magyarországi apák nem mindnyájan dobálózhatnak az ezresekkel — sőt épen ellenkezőleg!

Neveléséges volna, ha mi ennek mintájára nagy

hangon elkiáltanók: «Fel, magyar fiúk — eredjetekek nyárra Grenoble-ba francziát tanulni!» Azonban jól tudjuk, hogy igen gyakorta megesik, hogy módosabb családok érettségi után útra indítják fiaikat külföldre. Nyaranként egész sereg magyar ifjú megy «világot látni» és nyelvet tanulni Németországba, Svájcba, Franciaországba. Vagy tekintsünk későbbre: mikor mint főiskolai hallgatók, külföldi egyetemet keresnek föl. Ezeknek bátran beszélhetünk Grenoble-ról, a nélkül, hogy «pusztába beszéljünk».

Az említett cikk írója valósággal csábító képet rajzol a grenoblei szüneli tanfolyamról és az ottani életről. A kurzus július 1-jén kezdődött, kevés hallgatóval, a mi nagy előny, mert az egyes résztvevő annál jobban kivehette részét a gyakorlatokból. A tanárok közül egyik irodalmat, másik művészettörténetet adott elő, a harmadik a németből francziára való fordításokat vezette és hogy a hallgatók a nyelv szóbeli használatában gyakorolják magokat, a mi után mindenki leginkább vágyódik, úgy intézték előadásukat, hogy abba a hallgató tevékenységét is belevonták. Időnkint vitatkozások voltak irodalmi és társadalmi kérdések fölött.

A tanfolyamot egy grenoblei egyesület, a «Comité de patronage des étudiants étrangers» tartja fenn. Ez az előadások rendezésén kívül egyéb módon is igyekezett a hallgatóknak a Gronebleben való tartózkodást hasznossá és kellemessé tenni. Vasárnaponként kirándulást rendeztek a várost környező hegyekbe; a diákokat bevezették a grenoblei «Egyetemi kör»-be.

A vidéki élet fesztelenségénél, nyájasságánál fogva Grenobleben sokkalta gyorsabban megy a a francia nyelv elsajátítása, mint Párisban, hol a deákság tizezrei közé észrevélenül elvegyül az idegen és sokkal több idejébe kerül neki ott, hogy oly ismeretséget szerezzon, melynek segítségével az élőbeszédben magát kellőképen gyakorolhatja, mint a derék kis egyetemi városban.

Grenoble ajánlja még regényes fekvése a dauphine-i Alpések tövében, hol a turistaság szeretetét magába szíhatja az ifjú.

K.

AZ ORINOCÓN FÖLFELE.

Irta Verne Gyula. Fordította Gaal Mózes. 9

Martial őrmester csak falatozott, s hallgatta a sok ide-oda való szószaporitást. Mikor aztán Jean felvilágosította őt arról, hogy mi melegíti olyan nagyon a tudósok ábrázatát, eltűnődött azon, hogy milyen bolondok az emberek! Lám ezek török-marják egymást és magukat is, hogy megtudhassák: «milyen lyukból fortyan elő egy folyam.»

— Hm, persze . . . persze, — dörmögé magában, — ha minden embernek helyén volna az esze, nem kellene minduntalan új kórházat építeni a bolondok számára.

A beszéd sora aztán arra a két francia utazóra fordult, a kiket La Urbanában már régóta várnak vissza. A házi gazda is meg Marchal úr is találkozott velük La Urbanában.

— Nem hallottak semmit róluk, mióta innen eltávoztak? — kérde Miguel úr.

— Egy kukkot sem! — felelé a házigazda, — pedig minden embert vallatóra fogtunk, a ki felülről jött városunkba. Nem találkozott velük egy lélek sem.

— Vajjon nem tartottak ők is az Orinoco-forrás vidéke felé?

— Bizony oda igyekeztek, fiatal barátom, — felelé Marchal — de a mellett ide is, oda is elkalandoztak, mert Paterne úr szenvedélyes botanikus, a fele életét oda adná, ha valami ritka fajta növényt találna valahol, Helloch úr pedig nagy geográfus s a mellett kitűnő vadász. Hja, az ilyen emberek ugyancsak sokra hajlandók, csak-hogy céljukat elérjék. Mind tovább-tovább hatolnak előre, s csak akkor veszik észre, hogy nagy a baj, mikor arról van a szó, hogy vissza is kellene térni.

— Reméljük, hogy nem történt a két francia kollegának semmi baja — veté közbe Varinas.

— Előre megállapították, hogy La Urbanába fognak visszatérni? — kérde Felipe.

— Természetesen, hisz a faleá-jukat is itt hagyták, s összes eddig gyűjtött növényük meg táborozó-készletük itt van.

Minekutána a két francia dolgát alaposan megbeszélték, Marchal úr Martial őrmestertől megkérdezte, hogy neki és unokaöcsésének is az a célja, a mi a bolivari tudósoknak, ők is az Orinoco-kérdés tisztázása céljából jöttek oly messzire hazájukból.

Martial helyett Jean felelt. Elbeszélte, hogy apját keresik, s azért mennek San-Fernandóba, hogy nyomát kutassák, mert erős a hitük, hogy ott Kermor ezredesre vonatkozólag igen fontos dolgokat fognak megtudni.

A becsületes, derék Marchal ez a történet nagyon meghatotta. Megragadta Jean kezét, megszorította melegen, s aztán megölelte, homlokon csókolta. Martial őrmester egy kissé nagyon morgott a szeretet e fölösleges nyilvánításának a látára. Pedig a Marchal úr esőjja, mintegy áldás

akart lenni, hogy járjon az apját kereső ifjú szerencsével.

Sem a polgármester, sem Marchal nem tudtak semmit Kermor ezredesről. Nyilván nem is járt La Urbanában, mert ha itt járt volna, a polgármester hivatalból is tudomást szerzett volna róla.

A társaság este tíz óráig maradt a szíves házigazda hajlékában, s aztán búcsút véve a vendégszerető családtól, visszatértek utasaink a faleá-kra, hogy másnap korán reggel tovább folytassák útjukat.

Martial heves moszkító-harc után elszenderült, de ő is meg unokaöcsése is rövid idő múlva felrezzent az álmából, valami zaj támadt, mely folyton növekedett. Olybá tünt fel, mintha nagy távolból menydörgött volna. Az Orinoco hullámai meg-megmozdultak, s a «Gallinetta» libegett a nyugtalan víz hátán.

Éjfél után két óra volt. Jean és Martial felkeltek, s az árboz mellé állva figyeltek. Valdez és az evezős legények is talpra ugrottak, s nézték a szem határát.

— Mi lehet e morajnak az oka? — kérde Jean.

— Nem tudom.
— Talán vihar van készülöben?
— Nem hinném, mert az ég felhőtlen, s gyöngye keleti szél fujdogál.

— A hullámozásnak sem tudja az okát?
— Fogalmam sincs róla — viszonzá Valdez.

A «Maripare» utasai is várakozással teljesen állottak a faleában. A tudós geográfusok törték a fejüket, hogy e sajtószerű jelenséget megmagyarázzák.

Ámde nemcsak az Orinocón veszteglő bárkákban támadt nyugtalanság, ime a város lakói is felriadtak álmukból, s tömegesen tódultak az Orinoco partjára. Az arcuk ijedséget árukt el. Az utasok nyomban partra szállottak, hogy a polgármestertől és Marchal úrtól megkérdezzék e titokzatos morajnak, s a víz állandó hullámozásának az okát.

— Mi történik? — kérde Miguel.
— Valahol a közelben földrengés van — felelé a polgármester. Aligha nem Sierre Matapey-ben, s a földrengés a folyó medrét is mozgásba hozza.

Ez a magyarázat nagyon valószínűnek tetszett, s a tudósok maguk is elfogadták.

— Ettől azonban nekünk nem kell félnünk — jegyzé meg Marchal úr, bizvást lefekhetünk újra, La Urbanát nem fenyegeti semmi veszély.

A lakosok hittek is nem is e megnyugtató szavaknak. Alig egy-kettő akadt, a ki haza ment, nagyobb részök ott maradt, s nem titkolta el, hogy nagyon aggódik.

Ezen közben megvirradott. A moraj szünetlenül tartott, s hova-tovább mintha erősödött volna. A polgármester, Marchal és a két falea utasai a legközelebbi dombtetőre mentek, hogy nagyobb területet láthassanak.

A nap éppen akkor bukkant fel a tiszta égen. Felhőnek még csak nyoma sem volt sehol, vihar-

tól tehát félni nem lehet. Ámde nagy távolságba kavargó porfelleget vettek észre. Szél nem fújt, mi lehet tehát e porfelleget az oka? A földrengés okozná ezt is? . . . Hihetetlen, s mégis úgy kell lennie. Nehány percz múlva puskaropogás hallatszott abból az irányból, hol a porfelleget látszott. Először egy, aztán kettő, három.

Az utasok ösztönszerűleg a faleákhoz rohantak. Kiki előkereste a puskáját, töltényt tett a táskájába, s elindult abba az irányba, honnan a puskaropogás hallatszott. Jean azt a véleményét nyilvánította, hogy talán a kirándulásokból hazatérő francziákat támadták meg a benszülöttek.

A kis társaság gyorsan haladt előre, hogy minél előbb megtudja a titokzatos lövések okát.

A hatalmas sűrű porfelleget megakadályozta őket abban, hogy valamit láthassanak, de itt-ott fény villant meg, s újra meg újra durrogtak a fegyverek.

Elöl Miguel és a polgármester szaladtak, s midőn a porfellegtől mintegy kilométernyire lehetek, Miguel hirtelen megállott, s a látvány, mely szeme elé tárult, hangos kiáltásra készítette . . .

Martial is oda ért, s majd leesett a lábáról, midőn areneteg teknősbékát megpillantotta. Lehetett vagy százezer . . . Mind a fővenyes parton nyüzsgöttek, haladtak előre, — menekültek. Egyenesen az Orinoco felé mentek. A jámbor állatokat a földrengés iszonyúan megijeszthette, s a létfontartás ösztöne készítette, hogy valahol oltalmat keressenek.

A porfelleget itt-ott meg-megszakadt, s ime számos bőgő majom örült ordítása hangzott fel. A menekülő teknősbékák hátán hanyatthomlok rohantak a majmok, s még távolabb pumák, jaguárok vergelődtek mind a «teknősbéka határon».

Két vadász gyilkos csöve ontotta rájuk a halálos golyókat.

Senki sem ismerte a két vakmerő vadászt, kik a vadállatokkal ezt a rémes harcot felvette. Jean-nak a sejtelem azt súgta, hogy nem lehetnek mások, mint francia utazók.

A teknős-béka tábor haladt előre, lassan, de következetesen. A polgármester megrémült arra a gondolatra, hogy esetleg La Urbana felé veszik az útjukat, s akkor vége lesz az egész városnak.

Már a városbeliek is nesztét vették a dolognak, s jajveszékelve gyülekeztek össze a város végén.

Marchalnak kitűnő eszméje támadt.

— Gyujtsuk meg a város határán levő mezőt, a fákat, a magasra nőtt száraz fűvet, ezzel más irányba terítjük a teknősbékákat.

Ez valóban egy mentő gondolat volt.

A polgármester a városba sietett, kirendelte a lakosokat, levágatta a fákat, s mintegy fél kilométer területen meggyújtatta a mezőt. Ez alatt Jean, Martial és a három geográfus szorgalmasan lődöztek a pumákat, jaguárokat, s hathatósan segítségére voltak az idegeneknek.

Paterne és Helloch — mert ők voltak csakugyan — szerencsésen elérték a tűzvonalat, s biztonságban voltak. A teknősbékák az Orinoco felé vették az útjukat, s eltűntek a folyó hullámaiban. La Urbana meg volt mentve.

IX.

Három bárka egymás mellett.

A két vakmerő francia utazó nem indulhatott rögtön el La Urbanából, azért a másik két falea utasai is elhatározták, hogy egy napig még ott maradnak a kikötőben, s aztán egyszerre indulnak el.

PUMÁK, JAGUÁROK VERGELÖDTEK . . .

Sajátságos egy ember lehetett az örökké ellenkezni szerető Martial őrmester, lám most is dűnyögött, morgott:

— Nem lesz az úgy jól, hadd menjenek külön. Mi szükségünk van reájuk?

— Nagybácsi, hogy beszélhet így! — veté közébe Jean, látja, hogy ők is francziák.

— Látom hát, hogyne látnám, de azt is látom, hogy fiatal legénykéek.

Ebben igaza volt Martialnak, mert az egyik, Helloch Jakab csak huszonhat éves volt, Brestben született; a francia kultuszminiszter bizta meg az Orinoco forrásvidékének tanulmányozásával. Fiatal kora daczára már szép neve volt a tudósok között, többször adta bizonyosságát bátorságának és vállalkozó kedvének. Fekete haja, lelkesen csillogó okos szemei, sugár termete és mozdulatainak eleganciája mindjárt első tekintetre vonzóvá és rokonszenvesé tették őt. Éppen azért tetszett mindenkinek, mert azzal, hogy másnak tessék, sohasem törődött.

Paterne Germain sem volt több huszonnyolc évesnél, szintén Bretagnéből származott, s igen előkelő családnak volt az ivadéka. Együtt járt Helloch-hal az iskolában, s később is testi-lelki jó barátja maradt, vakon követte őt oda, a hova Helloch vitte. Szenvedélyes természetbúvár volt, s főleg a botanikát (a növénytant) szerette, no meg a fotografálást. Akár golyózapor főzött is

hajlandó lett volna felállítani a masináját, hogy egy-egy alakot, vagy tájat hamarosan lekapjon.

Nem volt szép ember, de hát mi szüksége is van az olyan embernek szépségre, a kinek értelmes arca és örökké jó kedve van? Nem volt olyan délezeg természetű, mint barátja, de izmos teste mindennemű viszontagsággal daczolt, arca az egészségtől majd kicsattant, gyomra még a kavicsot is megemésztette volna, s úgy tudott gyalogolni, hogy esupa gyönyörűség vala nézni.

Ez a két jó barát erős akarattal és minden szükséges holmival felfegyverkezve tette meg a hosszú utat Franciaországból Ciudad-Bolivarig, innen La Urbanaig, a falca-t ott hagyták, s neki vágta gyalog az ismeretlen vidéknek, az egyik a térképet, a másik a növénygyűjtő dobozt, s mind a ketten pompás puskáját meg egy-egy revolvert vitt magával. Nehány benszülött czipelte utánok a podgyászukat. A Sierra Matapey hegy lábjaig hatoltak előre, s midőn háromszáz kilométernyire eltávoloztak az Orinoco partjától, visszafordultak. A geográfus sok érdekes adattal gazdagította térképét, a botanikus megtöltötte ritka fajta növényekkel a dobozát, s mintegy hét héttel ezelőtt indultak vissza. Menet nem történt semmi különös dolog velök, de visszajövet igen komoly veszély fenyegette őket.

(Folytatása következik.)

ELLENTÉTEK.*

Egy ház előtt a kapunál
Parasztmenyeeske álldogál,
Hátán batyú, karján kosár,
Terhét czipelni únja már,
Hisz reggel óta hurezolá
Magas lépesökön fel s alá,
Egy kissé hát csak megpihen
S pénzt számlálja esőndesen.

A kis csomóból kendejében
A szerzett pénzt kiszedve szépen,
Markába rakja mind a hány,
S átfutja szemmel szaporán, —
Kevés biz az, de gyenge lába
Egészen mégsem járt hiába
Magasba fel s a mélybe le,
Lám marka pénzzel van tele,
S van közte négy-öt huszas is,
Megnézi jól — egy sem hamis.

Az ajk mosolyg, a szem ragyog,
(Csakeseppen, hogyha nem csurog)

A vaknak, ki a sarkon ül,
Egy krajezárt dob a sok közül,
S aztán a többit kendejében
Megint csomóba kötve szépen,
Még mindig súlyos terhivel
Könnyült kebellet útra kel.

A szomszéd háznak ablakában
Vén tőkepénzes áll magában,
Merőn a nőre s vakra néz,
S kicsinylő, gúnyos megvetés
Vonaglik ajka szegletén:
«Bolond szegény!»

A gazdag úr beljebb vonúl,
Ebédje kész, — hozzá se nyúl,
Testét táplálni rá nem ér,
Hisz nem hül el a sajt, kenyér,
Míg szive nem hizott a kinszen,
Nem izlik étel, nyugta ninszen. —
A ládában lom s rongy alatt
Telt zaeszkó áll vagy két tuczat,

Kirakja sorban asztalára,
S kéjelgve turkál pénziben,
Ah, fénylőbb mint a nap sugára,
S madár nem zeng oly édesen,
Az ajk liheg, a szem nevet:
Oh mily gyönyör, mily élvezet!

Csikorg az ajtó, — vaj' ki jön?
Menyeeskénk áll a küszöbön,
Batyú s kosár még jó nehéz:
«Körtém van, édes, mint a méz.»
Felretten a vén zsugori
S miként szárnyával elfödi
A tyuk csirkéit, vést ha lát,
Kezébe rejti aranyát:
— «Hordd el magad, — ki hitt ide?
Az ördögnek kell csemege!» —
Bámulva néz a nő körül
Az arezon, hol vág s nyomor ül,
Sajton, kenyéren s aranyon
S a mint az ajtón kioson,
Szánó mosolylyal súgva mond:
«Szegény bolond!»

Torkos László.

* A jó és rossz napokból ez. kötetből.

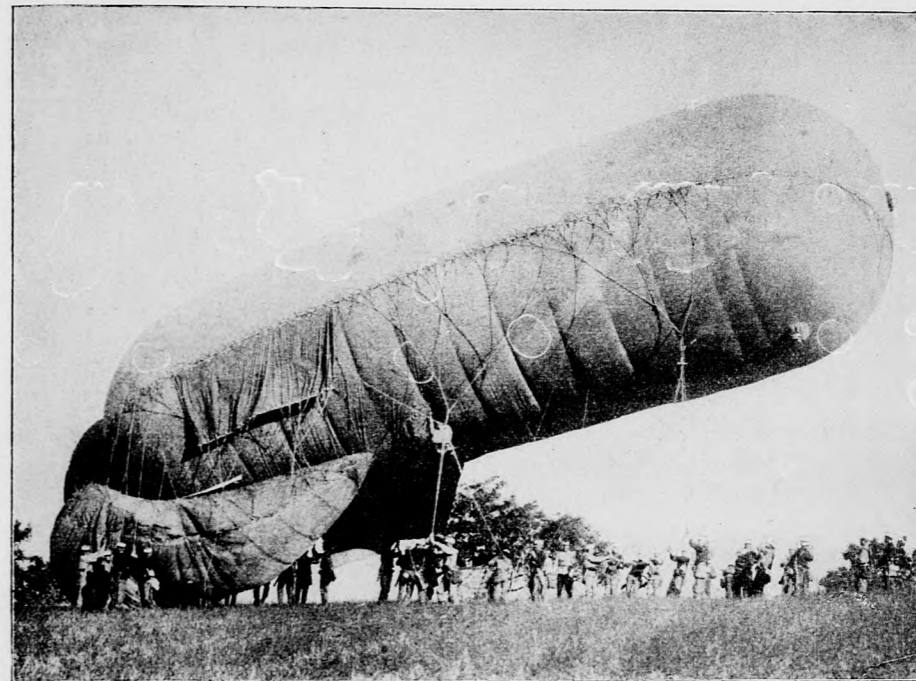
A SÁRKÁNY-LÉGHAJÓ.

Képekkel.

Az európai nagyhatalmasságok seregeinek létszáma az 1870/71-iki, vagyis a német-francia háború óta folyton emelkedvén, magától értetődik, hogy egy jövő háborúban a harczó felek eddigéle még soha sem látott számban fognak a harc-téren megjelenni. Ily körülmények közt a vezérek azon feladata, hogy az ellenfél hadainak állását meglássák, már csak azért is nagyon meg van nehezítve, mivel az egyes hadtestek egymástól

beli százados az általa készített sárkány-alakú léghajóval szerencsésen megoldotta.

A képeinken látható léghajó hengeralakú; 600 köbméter légszeszt foglal magában és mivel alakját még a legerősebb szél sem támadhatja meg, a célznak teljesen meg is felel. A léghajóban ülő vezérkari tisztek számára alkalmazott gondolat a szél azért nem érheti, mivel az a léghajó toldalékát képező második henger alján lóg. A sárkány-léghajó továbbá egy különös szerkezet által kormányozható, s így a gondolatban ülők a vidék minden részét áttekinthetik. A léghajónak gázzal

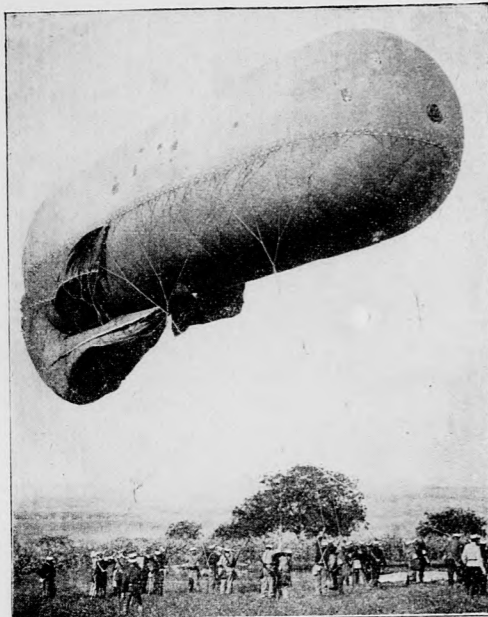
A LÉGGÖMB MEGTÖLTÉSE.

nagyon távol lesznek felállítva. Ehhez hozzájárul még a füst nélküli puska, mely az előre nyomuló csapatok közeledését el nem árulja. E nehézségek elhárítására a hatalmasságok seregekben léghajós osztályokat állítottak fel, melyek kötött (pórázos), vagy szabadon mozgó léghajókkal a hadtestekkel menetelve, a vezérkari tisztek kémszemléit lehetővé teszik. Eddigelé a katonai célokra készült kötött léghajók golyóalakúak voltak. A tapasztalás azonban azt mutatta, hogy az ily alakú léghajók tíz méter magasságú szélben hasznavehetetlenekké válnak. Minthogy pedig az esztendő egyharmadában a szél a fentemlített gyorsaságot rendszeren eléri, azon kellett lenni, hogy a léghajó alakját célszerűen megváltoztassák. A nehéz feladatot Parseval A. bajor hadsereg-

való megtöltése bármily erős szélben is eszközölhető, míg a golyóalakú léghajókat csak teljes szélesében lehetett megtölteni.

A Parseval-féle kötött léghajó a szabadon mozgó és kormányozható léghajók problémájának végleges megoldását engedni reméli.

A múlt évi bécsi jubileumi kiállításon a Parseval-féle kötött léghajóhoz hasonló «sárkány-léghajó» is volt látható, mely Riedinger augsburgi léghajó-gyárában készült. Szerkezete a Parseval kapitány-féle léghajó szerkezetétől némileg eltér ugyan, de a két léghajó majdnem hasonló elvek szerint készült. E léghajókat a múlt évi délmagyarországi hadgyakorlatokon is kipróbálták és hadászati célokra is alkalmasnak találták.

A LÉGGÖMB FÖLERESZTÉSE.

ARANY JÁNOS «TOLDI»-JA.

A Tanulók Lapja számára.

XIV.

A jellemzés kellékei.

Mint az eddig mondottakból láthatjuk, az emberek érzéséből és gondolkozásából folyó eslekedetek alkotják a jellemet. Valamely egyént tehát szabad elhatározásából eredő tettei jellemzik, miért is a költőnek a személyek jellemzésére kiváló gondot kell fordítania, s lehetőleg azok beszédeiben és tetteiben kell föltüntetni azon lelki sajátságokat és vonásokat, melyek a személyt olyanná teszik, a milyen.

A jellemzésnek olyannak kell lennie, hogy az emberi tulajdonságoknak megfelelő legyen. Tehát valakit sem angyali jónak, sem ördögi gonosznak föltüntetni nem szabad. Továbbá a személyek beszédei, tettei megfelelők legyenek koruknak, állapotuknak, nemüknek; tetteikben s beszédeikben főleg azon vonásokat kell kiemelni, melyek az illetőre illenek, s a hasonló tulajdonságú emberekől megkülönböztetik, vagyis a jellemzésnek *egyéninek*, nem pedig *általánosnak* kell lenni.

A költőnek, személyeit mint eslekvőket kell föltüntetni, a kik érzéseiktől, vágyaiktól, szenvedélyeiktől ösztönözve valamely czél felé törnek, s az eljűk gördülő akadályokat vagy legyőzik, vagy elpusztulnak. A jellemzés e módját *drámai-nak* nevezzük. Aranynál a jellemzés drámai.

Minden szereplőt tetteiből, beszédeiből ismerünk meg, a költő mintegy háttérbe vonul, csak mikor valamit leír, vagy véleményt mond, akkor hallatja szavát.

Arany Toldijában a jellemzés ezenfelül még *következő* is, mert a szereplő személyek jellemének fejlődése, változása természetes és lélektanilag indokolt. Hogy miért esik Miklós gyilkosságba, értjük, hasonlóképp Györgynek minden tettet ki tudjuk magyarázni álnokságából és pénzvágycséséből, és nem csodálkozunk azon, hogy öcsését hidegen fogadja, sem azon, hogy szolgáljaival üldözteti, élete ellen tör, hogy a királynak feljeleníti, — bűnhődése kiengesztel bennünket, de azt is mintegy várjuk a testvérét szerető Miklóstól, hogy Györgynek a király által részére felajánlott vagyonát visszaadja.

XV.

A Toldi előadása.

A Toldi előadásának *formája* általában *elbeszélő*, váltakozva személyek, tájak, helyzetek leírásának rajzaival; az előadás maga lehetőleg *drámai*, a költő alanyisága csak ritkán vegyül bele, s csak is akkor, mikor valamit leír, a félbeszakított gondolatot folytatja, kiegészíti, parentheseseket (ezek a zárójelbe tett dolgok a költeményben) használ, lehetőleg azonban a szereplőket beszélteti. Előadásának élénkítésére felhasználja a tropusok és figurák minden nemét, szebbnél szebb természeti képeket, az életből vett hasonlatokat, népies szólásmódokat, jelzők gyanánt speciális magyar kifejezéseket használ. Előadásában a szép stílus minden kellékét, a szemléltetőség és élénkség, tárgyfestés és változatosság minden nemét megtaláljuk.

A Toldi tárgyban és szellemben népies mű lévén, benne a költői előadás kiválóan a nép lélektani és erkölestani felfogását érvényesíti. Költőink közül még senki sem tette oly kiváló tanulmány tárgyává a magyar nép életét, és senki sem merített belőle annyit, mint Arany. Alakjai, azok felfogásai a népeletnek és a nép felfogásainak teljesen megfelelők.

Népies a mű alapeszméje, népies alak maga a főhős, s a főbb szereplők: Toldi Lőrinczné, Bence, — a közbeszűrt jelenetrajzok mind a való élethez hűek, s részben a népies életmód föltüntetését czélozzák.

Igy a nádasban való lakmározás a mezei életmód természetű képe, melyet a költő ecsete szemléletesebben és részletesebben rajzol:

«Itt a tarsolyom, fogd és egyél szépen, ne!
Sült hús, fehér czipó, kulaes bor van benne.»

«Azzal a hű szolga szemét az ökléhez,
S öklét megtörölte ócska köntöséhez,
Letérdelt a földre, tarsolyát letette,
A mi csak volt benne, sorra mind kiszedte.
Asztalt is terített, csak úgy hevenyéből,
Az üres tarsolyból, meg a földeléből,
A czipót, kulaesot, pecsenyét rárakta,
Végre két almával a módját megadta.

Akkor elővette csillagos bicskáját,
Megkínálta vele kisebbik gazdáját;
Toldi a jó késsel a czipót fölszelte,
S a czipóval a húst jóízűen nyelte,
S mily örömmel nézte Bence, a hű szolga!
Jobban esett, mintha maga falta volna;
Mintha ő is ennék, úgy mozgott a szája,
Néha szinte könybe lábbadt ősz pillája.

Mikor aztán Miklós az éhét elverte,
Bence a kulaesnak nyakát kitekerte:
A kulaes sikoltott és kibuggyant vére,
Az öreg szolgának a keze fejére.
Ez meg a vörös bort urára köszönte.
Néhány kortyot előbb nyelve mellé önte,
S míg azt a fiúnak nyújtá jobb kezével,
Megtörölte száját inge elejével.»

Toldi IV. 9—12.

Majd az egyes tárgyak leírásában úgy beszél, mint azok az emberek szoktak, akik előtt ismeretlen az u. n. úri kényelem, a művészet által szépitett élet eszközei, ez által is mintegy a népelet egyszerűségét jellemzi. Ilyen a király sátrának leírása. XI. 7—8.:

«Róla, mint az öklöm (ha kicsit nem mondok),
Lógtak köröskörül oly nagy aranybojtok:
Messe kiösmerszett a többtől, bátor
Egymást érte ottan a sok úri sátor.

Drága karos rengők dagadóra tömve,
Bársonnyal bevonva, arannyal áttörve
Álltak a sátorban gyönyörű szép renddel,
Kiknél szebbeket már nem képzelhet ember.
Egy öreg szék is volt a kellő közepén,
Fényes drágakövel kipitykézve szépen,
Nagy arany körmével a földet karmolta,
Mely bársony pokröcczel szinte bé volt vonva.

A sátrak el voltak rekesztve korlálttal,
Tilos volt parasztnak lépni azon által;
Kívül fegyveres nép és tömérdek ember,
Az üres sátrakat majd elnyelte szemmel.»

A LÉGGÖMB A FÖLERESZTÉS UTÁN.

Vagy annak a kardnak leírása, melyet a király Miklósnak adott:

«De míg azt elmondta, azalatt leoldott
Derekáról egy nagy cifra rezes kardot:
Gyémánt a czifrája, arany volt a reze,
Toldinak nyujtotta, s mondá: kösd fel, nesze!»
(XII. 14.)

Jellemző a természeti tünemények leírásában érvényesülő népies gondolkodás-mód is:

«Fölveve a hajnal piros köpönyegét,
Betakarta vele az égboltnak felét,
De nem volt oly kényes a bársony ruhába,
Hogy be ne pillantson a szegény csárdába.
Betekint félszeggel egy törött ablakon,
Hát csak a czimbalmost látja benn egy padon,
Kinn sem lát egyebet az öreg szolgánál,
A ki dolgát végzi jó Rigó lovánál.» (XI. 1.)

Vagy az álom személyesítése a IV. és VI. énekben, vagy a Toldi Lőrinczné házában készülő lakoma előkészületeinek leírása, Miklósnak a nádasban való bujdosása, küzdelme a farkasokkal és a bikával, mind jellemzően tüntetik fel a népies felfogást, Bence népies alakját nem említve, ki valóságos típusa a nép egyszerű fiának.

Általában a leírások, a mily részletes és mégis természetes képet nyújtanak, épp oly magyaros és különösen népies színezetűek, mivel a költő képei a magyar nép életéből, vagy természetéből vannak kölcsönözve.

(Folytatása következik.)

KOLUMBUS HAMVAI.

Képpel.

A legutóbbi szerencsétlen háború következtében elvesztette Spanyolország Amerikában az utolsó szigeteket is abból a rengeteg gyarmatbirodalomból, melynek megalapítása egykor dicsőségének fénypontja volt. De valamit mégis megmentett egykori kincseiből, egy kegyeletes ereklyét: Kolumbus hamvait. A győző amerikaiak nem elleneztek a nagy fölfedező maradványainak haza szállítását. Ez évi január 19-én megérkezett Seville a «Conde Venadito» hajón szállított koporsó és Kolumbusra vonatkozó több más emlék. A hatóságok nagy ünnepélyek között fogadták az ereklyét. Maga a régens-királynő is képviseltette magát Veragua herceggel, Kolumbus egyenes utódával. Papok és barátok ezrével gyűltek össze a Guadalquivir folyó partjain s folytonos ének és ima között hosszú menetben vitték be a koporsót a Giralda székesegyházba, hol addig, míg tervezett díszes mauzoleuma elkészül, az oltár mellett temették el. Néhány nappal azelőtt Cadixban a partra szállításkor felbontották az ólomkoporsót, de csak egy pár csontdarabot és hamvat találtak benne.

Kolumbus 1506 május 21-én halt meg Valladolidban, s bár végrendeletében azt az óhaját nyilvánította, hogy Españolaiban, a mai Haiti szigetén temessék el, hol először alkotott spanyol gyarmatot: ideiglenesen a valladolídi francziskánus zárdában temették el. Onnan három év múlva Sevillebe vitték, a Santa Maria de las Cuevas nevű karthauzi kolostorba; de a hagyomány azt tartja, hogy a babonás parasztok, kik a holttest szállítása miatt jégveréstől és más elemi csapásoktól félték, megtámadták a halottvivőket, összetörték a koporsót és szétszórták a csontokat, melyeket csak hetek múlva szedtek össze találmásra, s így már ekkor bizonytalan volt, hogy a Sevilleben eltemetett holttest a nagy utazó volt-e. 1549-ben azután unokája, Toledói Mária intézkedésére csakugyan elvitték a holttestet Españolaiba s ott a Santo Domingo székesegyház főoltára mellett temették el. De ott sem nyugodhatott háborítás nélkül a nagy halott. 1795-ben, midőn ez a sziget Franciaország birtokává lett, a koporsót (vagy legalább ahhoz hasonlót) Kubába szállították s ott a havannai székesegyházban helyezték el, majd pedig 1892-ben, Amerika fölfedezésének négyszázados ünneplése alkalmából külön mauzoleumot emeltek számára. 1877 szeptember 10-ikén, midőn a Santo Domingo székesegyházat újjáépítették, egy ólomkoporsót találtak, melynek felirata s több más jel azt gyanították, hogy Kolumbus koporsója s hogy a spanyolok 1795-ben e helyett tévedésből fiának, Kolumbus Diegónak (+ 1526 február 23) a koporsóját vitték el Kubába. Azóta sokat vitatkoztak e kérdés felett, de eredménytelenül. Az különben igaz, hogy Diego koporsóját is elvitték Haitibe.

Ide vonatkozó képeinken láthatók a Kolumbusénak tartott koporsó alakja, továbbá a nagy fölfedezőnek egy titokzatos kézírata, mely névaláírásán kívül (Christoforus) állítólag e szavakat tartalmazná: Servate me Christe, Maria, Joseph (örizzetek meg engem, Krisztus, Mária, József). Ezt a kéziratot is a santo-domingói sirboltban találták.

BÁRÁNYFELHŐK.

Elbeszélés.

A *Tanulók Lapja* számára írta Teveli Mihály.

— Milyen jó fiú volt az a VIII. osztályban, de még tavaly is dehogyan ártott volna az alaknak, még a legyet is félt megbántani és most... Igen, tavaly év vége felé kezdett így hepeziáskodni, azt hiszi, mert 500 frtot kap az államtól, most már ő legnagyobb úr a világon. Vakációban lent voltam Pustafalván egy hétre, már ott megbotránkoztam viselkedésén. Szegény huga mennyit panaszkodott előttem, hogy milyen kiállhatatlan fiú lett Gyulából. Mióta szegényke tanítónő lett az ottani állami elemi iskolánál, azóta úgy beszél vele, mint valami alárendeltjével, rendesen schulmeisternek szólítja, az öreg volt nevelőnő meg Gyula állandó ezéltáblája, éretlen viczeivel ostorozza minden ferdeségét. De nem is látam többé az én Gyula barátom Pustafalván. Mert a ki testvérével így bánik, abban igazi baráti érzés sem lakik. Szakítok vele teljesen, majd ma este megmondom neki otthon a véleményemet.

Otthon azonban hiába várta Béla az ő Gyula barátját, az nem jött haza, hanem a helyett úgy 9 óra tájban beállított egy hordár azzal az izenettel, hogy őt abban a házban többé nem látják, a holmiját majd másnap elviteli.

Akkor éjjel barátjánál, Kövessy Oszkárnál halt. Reggel pedig első dolga az volt, hogy két segédet küldött Rascianuhoz, azzal a megbízással, hogy elégtételt követeljenek tőle az ő nevében.

Rascianu éppen előadásra akart sietni, mikor bekopogtatott hozzá Holdassy két segédje.

— Holdassy Gyula nevében és megbízásából

jöttünk, mondá Kövessy, az egyik segéd, elégtételt kíván a tegnapi «szemtelen» szóért, melylyel ön kollegánkat illette.

Rascianu nem is tudott hamar szóhoz jutni meglepetésében.

De aztán hirtelen meggondolta a dolgot s beleélt magát a kellemetlen helyzetbe:

— Ő a sértő fél tulajdonképen. Tessék neki megmondani, ha visszavonja sértő kifejezéseit, én is kész vagyok bocsánatot kérni.

— Megbizónk, felelé Kövessy, feltétlen elégtételt követel. Tessék megnevezni segédeit.

Föltétlen elégtételtől lévén szó, Rascianunak arczába szökött a vér. Ő kérjen bocsánatot attól az éretlen gyerektől! Hiszen őt insultálta Holdassy. Nem, ő bocsánatot nem kérhet, inkább megverekszik.

S ez a különben nyugodtan gondolkodó, felvilágosodott fejű Rascianu sem tudott szembeállni a legotrombább társadalmi előítélettel; félt, ha nem fogadja el a kihívást, a közmegegyezésnek teszi ki magát. Mert hiszen a világ fölfogása szerint egy kis karczólással visszaszerzi az ember a társadalom becsülését, mintha bizony abban állna a férfiaság, hogy egy éretlen emberrel összeméri kardját. Hány család siratja már főtartóját, hány gyermek jutott már árvaságra ennek a barbar, középkori fölfogásnak következtében. Itt egyes ember nem segíthet, itt a társadalomnak kell megmozdulni.

Rascianu megnevezte segédeit.

Másnap délután kellett a küzdő feleknek kiállniok a szent becsület reparálása czéljából. A Lipótmezőn, szemben az élő halottak házával, a hegyoldalon elterülő erdőcske tisztán találkoztak: Holdassy Gyula és Rascianu Emilian a segédek kíséretében. Türelmetlenül nézegettek le a gyalogösvény felé, vajjon nem jön-e még a hintó, mely a két fiatal orvost hozza, a kiknek az lesz első orvosi műtétök, hogy a kardokozta karczólást bekötözzék.

Rascianu szomorúan tekintett maga elé, egy cseppet sem volt olyan hősies hangulatban, mint Holdassy, a kinek arczfintorgatása és kézmozdulatai olyan hatással voltak a szemlélőre, mintha egy egész armádiával szándékoznék szembeszállni. Mintegy harmincz-negyven lépésnyi távolság lehetett a két fél hadállása között, hogy valahogy előbb ne kapjanak hajba, mielőtt az orvosi segítség ott volna.

Mintegy félóra hosszat vártak már, mikor lent a kocsitúról bekanyarodott egy hintó a gyalog-

ösvény felé. A fiatal segédeken meglátszott az izgatottság.

— Most jönnek, hála Istennek, kiáltott Holdassy, olyan hangosan, hogy a segédek önkénytelenül körülnéztek, vajjon nem hallotta-e rajtok kívül senki, mert félték, ha törvény elé kerül az ügy, baj is lehet még ebből a históriából. S alapos volt a félelmök. Alig hangzott el Holdassy szavai,

A két fél hadállása...

mikor két rendőri uniformis jelentkezett messze a fák mögött.

— El vagyunk árulva! kiáltott Holdassy másodszor. Egy-két pillanat múlva tiszta volt a hely, a hol a vérnek kellett volna a megengesztelés szerepét játszania. Ki erre, ki arra futott, mielőtt a törvény őrei felelősségre vonhatták volna őket. Az a két rendőri alak már messziről gyönyörködhetett a gyors lábú turisták versenyfutásán.

Mindenesetre különös dolog, hogy ezen a vidéken rendőrök czirkálnak, a hol egynehány nyaralón kívül legfőleg a baglyokra lehetne felügyelni. Denique, ki tehet róla, megesett és a párba j elmaradt.

A segédek azonban nem tekinthették az ügyet elintézettnak, mert gyávaság lett volna szerény nézetök szerint ilyen csekélység miatt abba hagyni a dolgot s ha már annyit bajlódtak, gondolták magukban, legalábblegyen meg az elégtételök, hogy mondassák az életben: én is voltam már párba jsegéd, a mi mégis csak valamivel nagyobb dicsőség, mint azé az ifjúé, a ki, mikor kérdezték tőle, vajjon párba jozott-e már, azt felelte mellét verve: párba jozni nem párba joztam még, de pofont már kaptam.

Egy szóval folytatták a tárgyalást.

Megállapodtak abban, hogy titokban újabb találkozót tűznek ki. De hol, az volt a kérdés.

T. i. hol tanácskozzanak, a hol emberi fül nem lesz a tanácskozás tanuja.

Kövessy az Erzsébet-teret jelölte ki.

— Ott gyülekezzünk össze holnap reggel 7 órakor. A verebek óriási csiripelésétől senki sem hallhatja szavunkat.

— Nem jó lesz az, szölt egy másik, Rascianu segéde, a ki olyan kopasz volt, hogy csak a billardgolyó versenyezhetett volna vele kopasz-ságra nézve, ott meghülhetünk olyan korán reggel.

— Én is a mellett vagyok, felelé egy első éves orvosnövendék, a ki a mellett, hogy félt még a nyilvános szerepléstől, még nagyot is hallott — de csak egy kicsit. Mondok valamit, üljünk holnap tíz óra tájban csónakra s a Dunán lefelé evezve bátran tanácskozhatunk.

Úgy is lett. Miután kipihenték az előbbi nap fáradságait, fölültek a Dunaparton egy halásztól kiköleszönzött csónakra és míg kettő evezett és kormányzott, a másik kettő tanácskozott.

Alig voltak az összekötő vasuti hídnál, már is tisztában állott elöttök a terv. A Ferenczvároson túl, még a homokbuczkákon is túl egy kis elhagyott erdőcske van, a hová a hóhéron kívül nem igen teszi más ember a lábát. Rendörnek meg egyáltalában eszébe se jut, hogy oda benézzen, még üres óráiban sem. Ezt a helyet jelölték ki.

Megfogadták egymásnak becsületszóra, hogy esti 5 óráig senki se tudjon tervökről, még az érdekelt felek sem. A két orvos ügyis bizalmas barátjuk, azok az utolsó pillanatban is készek kocsira ülni.

S nem is tudott 5 óráig senki a helyről, csak Kövessy súgta meg Holdassynak, milyen nagy-szerűen járnak túl a rendőrség eszén.

Fél hatkor mind a két fél elindult, a meddig lehetett kocsin; a homokbuczkákon át pedig csak amúgy szegényesen per pedes apostolorum. Fél hétre a hely színén voltak s harmincz-negyven lépésnyi távolságra fölállva várták, míg a két fiatal orvos megjelenik az erdőcske fái között. Semmi sem zavarta a feltűnő csöndet, csak egy kutya okvetetlenkedett meg-megújuló ugatásával, a mit Holdassy úgy magyarázott, hogy az az állat megérzi a vért. De a távolság, melyből az ugatás hallatszott kezdetben, feltűnően fogyott. Az orvosoknak még se hirt, se hamva nem volt, s a kutya hau-hauja mintha már a legközelebbi bokorból hangzana nekik.

(Folytatása következik.)

VITAKÉRDÉSÜNK.

Hogy lehet megmagyarázni az Odyssea 7. énekének 224. és 225. sorát?

Lapunk 4-ik számában érdekes kérdést adtunk föl olvasóinknak megvitatás végett.

Homeros Odysseiájában a 7. ének azt beszéli el, hogy Odysseus bejut Alkinoos királyhoz, s megszerzi az ő és családja jóakarátát. Elpanaszolja, milyen szomorú sorsra jutott, hajótörést szenvedett s nem kerülhet haza, pedig

« Ἰδόντα μὲ καὶ ἄλοιοι αἰὼν
 ζῆσαν ἔμην, δῖος ἔτε καὶ ἰσπερὶς μέγα δοῦμα.»

(magyarul: nem bánám, ha meghalnék is, csak lát-nám birtokomat, eselédeimet s magastetejű palotámat.)

Első pillanatra feltűnő, hogy nem említi meg sem feleségét, sem egyetlen fiát. Ki van ez fejezve valamiben? Vagy ha nincs, tervszerűen hagyja el azt a költő? Van ennek valami lélektani oka?

A fogós kérdés iránt élénk érdeklődés mutatkozott; tizenegyen szólottak hozzá, majdnem mindnyájan találóan; többé-kevésbbé fején találva a szöveget: *Balkányi* Kálmán (Debreczen), *Denk* Gusztáv (Nagyszében), *Géczy* Géza (Budapest), ifj. *Izsák* Gyula (Budapest), *Kejzlár* Gyula (Pozsony), *Oláh* Gábor (Debreczen), *Pfeiffer* Izidor (Pápa), *Schutz* Lajos (Zombor), *Takaró* Géza (Kecskemét), *Trummer* Árpád főgimnáziumi tanulók és *Kukuberger* Henrik főreálista (Székesfehérvár).

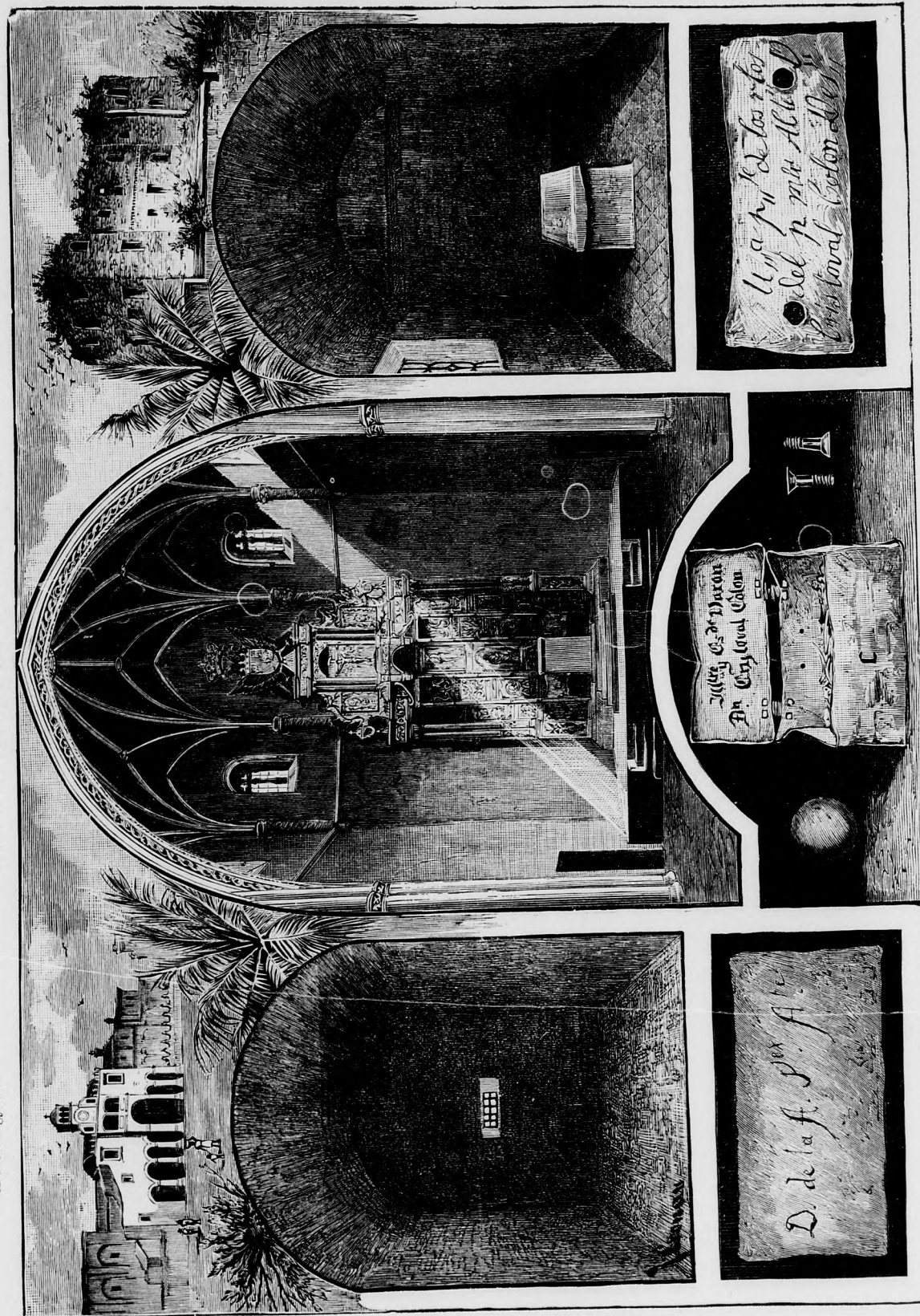
A hozzászólások elolvasása után legott meg lehet állapítani, hogy *kétféle* vélemény emelkedik ki határozottan. Őt olvasónk: *Kejzlár* Gyula (ügyes okfejtéssel és nagy szettektetéssel), *Izsák* Gyula, *Oláh* Gábor, *Schutz* Lajos és *Trummer* Árpád ugyanis egyaránt a *δῖος* (eselédeimet) szóra fordítják figyelmüket és azt állítják, hogy e szóban benne lappang a családra való vonatkozás. A régiek a «eseléd» alatt összes hozzátartozóikat, házuk népét értették; a magyar paraszt feleségét és leányait ma is «fehér eseléd»-nek, «vászón eseléd»-nek hívja, kis gyermekeit pedig «apró eseléd»-nek. A kifejezés még a patriarchalis korra mutat vissza, mikor a családapának korlátlan hatalma volt családja tagjai fölött, s így feleségét is csak első eselédjének tekintette. A homerosi korban is ilyen volt a viszony az apa és a család többi tagjai közt. Odysseus tehát Alkinoosnál korántsem feledkezik meg övéiről; hanem a «eselédeim» gyűjtőnévbe hallgatagon belefoglalja feleségét, Penelopét és fiát, Telemachost.

Takaró Géza ennek ellenében azt állítja, hogy a magyar «eseléd» szónak van ugyan ilyen értelme, de az eredeti görög szónak *nincsen* és azt belemagyarázni nem szabad.

A *hallgatólagos belefoglalás* nézetét vallják — a *ζῆσαν* szót vévén tekintetbe — *Denk* Gusztáv (ki többféle oldalról megforgatja a kérdést) és *Géczy* Géza is. «Bárcsak látnám birtokomat!» sóhajt fel Odysseus. Már pedig birtokába tartozik (ezen kor felfogása, korlátlan családapai uralma alapján) Penelope és Telemachos is.

Eredeti nyomon jár *Kukuberger* Henrik, ki a kérdés megvilágítására egy hasonlatot hoz fel:

«A vasútállomáson egy csoport fiút láttam, kik anyjok megérkezését várták. Egyik közülök megunva a várakozást, így sóhajtott fel: «Csak már látnám azt a vonatot!» — A fiú a vonatot kívánta látni, holott az

Kolumbus palotájának romjai.

A főoltár és sírholt. (A jobbfelel bevilágító napsgár a sírholt bejáratára esik.)

A székesegyház.

A sírholt, melyben Kolumbus állítólagos hamvai őriztettek. Fölrát a koporsóban talált ezüst lapot.

A nyitott koporsó. KOLUMBUS EMLÉKEI SAN-DOMINGÓBAN.

Kolumbus ezéllája a ezíttudellátóan. Fölrát Kolumbus Koporsójának fötdéferől.

anyját várta. Odysseus esete is ilyen. Alkinoos király családi boldogsága eszébe juttatja, hogy neki is van otthon hű neje és fia, kik «magastetejű palotájában» ő rá várakoznak. S így ha egyszer meglátja palotáját, szükségképen családját is viszontlátja.

Odysseus tehát e szavaival *közvetve* szerettei után való vágyódását fejezi ki.

Pfeiffer Izidor Csengeri János nézete ellen polemizál, melynek ez az Odysseiához írt jegyzeteiben adott kifejezést: «E szembetűnő külső dolgok említésével háza viszontlátásának első percére gondol Odysseus». Pfeiffer szerint ez állítást lerontja a «cselédem» szó; miért említi ezt O. «midőn háza viszontlátásának első percére gondol?» Másrészt szolgáliról nem tudhatja, hogy megvannak még a régiak — ha még azok rabszolgák is — hisz 20 év alatt a szolgálta csak változik, tán meg sem ismerné őket.

Mindezzel szemben a győzelmet mi azok véleményének adjuk, kik azt mondják, hogy Odysseus *szánt-szándékkal, czélzatosan* hallgat feleségéről meg fiáról — lélektan okokból. Ezt teszik pedig Balkányi Kálmán, Denk Gusztáv és Takaró Géza, a kik elmésen fejtegetik, hogy tudniillik: Odysseus a VII. énekben, mikor a vitás szavakat Alkinoosnak mondja, *még nem árulta el kiletét*. Alkinoos uram, mint gondos apa, őt a nélkül, hogy közelről ismerné, elég jó parthienak tartotta és szívesen házasította volna össze Nausikaával. Mi, ki tudjuk, mily furfangos diplomata volt Odysseus, nagyon megérthetjük, hogy ezt észrevette és okosan a maga javára fordította, nagybölesen hallgatván házas létéről és apaságáról, nehogy Alkinoost — kinek jóindulata mostani állapotában életkérdés volt reá nézve — elhídegitse. «Tudja meg Alkinoos azt, hogy gazdag ember vagyok, de ne sejtse, hogy családos vagyok; a többitől majd gondoskodom én!» füstögött *magában* a ravasz hős; *osztég hangosan* felsóhajtott: «Bár látnám még egyszer birtokomat, cselédimet és magastetejű palotámat!»

A jutalomkönyvet (*Görög földön*, emlékkönyv a magyar tanárok 1893-ik évi tanulmányútról, szerkesztették dr. Csengeri J. és dr. Pasteiner Gy.) *Balkányi Kálmán*, a debreczeni főgimn. VIII. o. tanulója kapja, mint a kérdésnek alapos és szorgalmas kifejítője; *Denk Gusztáv*ot és *Takaró Géza*t első helyen dícsérjük meg, de dícséretet érdemelnek az említettek mindnyájan, kik egytől-egyig talpraesett választ adtak.

*

A pályanyertes dolgozatot itt közöljük: Heine Henrik Shakspeare nőiről írt szellemes, mélyreható tanulmányában a brit óriás színműveit világi bibliának nevezte. A milyen helyet Shakspeare a drámaírás terén tölt be, olyan szerepe van a világirodalom eposzai közt az Iliásznak és Odysseiának. A mint a biblia is utolsó szaváig fontos, ép úgy Homérosz két művében is ki kell terjeszteni figyelmünket verssorokra, nem egyszer szavakra is.

Most is egy rövidke mondat áll előttünk, összevissza 13 szó s ennek különböző felfogása óriási értelmi különbséget hozhat létre.

Készítsünk egy kis helyzetrajzot, hogy abba beilleszthessük a kérdéses sorokat.

— Odysseus Alkinoos király udvarában van. Ott ülnek a boldog ország uralkodója és felesége körül a böles tanácsadók s tisztos helyet adnak az ismeretlen Odysseusnak is, a kit Alkinoos valami földreszállott istenségnek tart.

Ez ellen Odysseus sietve tiltakozik. Elmondja, hogy éppen ellenkezőleg áll a dolog. Szerencsétlen, bolyongó

ember, a ki tíz keserves esztendő óta nem látta hazáját. Hej pedig

«ιδόνα μὲ καὶ λαοὶ αἰὼν
πῆσαν ἐμὴν, δαῖδάς τε καὶ ἑσπεροφῆς μέγα δόμα.»

Ha még egyszer láthatná birtokát, cselédeit és magasfedelű nagy palotáját, akkor szívesen meghalna.

Jól megjegyezzük: birtokát, házat, meg ráadásul a cselédeit akarja látni. Feleségéről, a kiért ellenállott tíz esztendőig Kalüpszó nimfa csábításainak — egyetlen fiáról egy szava sincsen?

Ha hamarosan akarunk valami magyarázatot adni erre: legközelebb érjük azt a feltevést, hogy a *cseléd*ek szóba beleérti Odysseus családját is. Ez azonban nem állhat meg, ha számba vesszük a következményeket.

Menjünk csak egy lépéssel tovább! Volt-e az a költőnek czéljára nézve érdekében, hogy itt Odysseus ne emlékezzék meg a családjáról?

Volt. Az ének nyugodt harmónikus legördülését megakadályozta volna, az egész ének folyását más mederbe hajtotta volna az, ha Odysseus megemlíti, hogy felesége, fia van. Képzeltető az, hogy ezután Alkinoos így szólhasson:

311. Αἰ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἀπόλλων,
τοῖσιν ἐόν, οἷός ἐσσι, τὰ τε φρονέων, ἢ τ' ἐγὼ περ,
παῖδά τ' ἐμὴν ἔχμεν καὶ ἰσὸς γαμβροῦς καλέσθαι
αἰθι μόνων οἶζον δὲ τ' ἐγὼ καὶ πειματα δοίην,
εἰ δ' ἐθέλων γέ μιν αὖ ἀέζοντα δὲ σ' οὔ τις ἰούσει
Φαίριον»

(Magyarul: «Zeus atyánk, Athéné és Apollón, ó bár csak ilyen létedre, a milyen vagy és úgy gondolkozva, a mint én, elvinnéd gyermekemet, itt maradvam lennél; házat, földet adnék neked, ha szabad akaratból itt maradnál, de ha nem akarsz: senki sem fog visszatartani a phaeákok közül».)

Nem volna megegyeztethető a görögök erkölcsi világnézetével, de még a logikával sem, hogy Alkinoos ajánlja lányát Odysseusnak feleségül és őt rábeszélje a nála maradásra, ha tudja, hogy családja van.

Itt dől meg az előbb említett feltevés, mely szerint a *cseléd*ek kifejezésben családja is benne foglaltatik. Az ének további folytatása megfelelt arra a kérdésünkre, vajjon a költő szempontjából fontos-e az Odysseus családjának meg nem említése.

De hátra van a másik, nem kevésbé jelentős kérdés. Vizsgáljuk most már azt meg, hogy tisztán a *lélektan* szempontjából okadatolt-e Odysseus hallgatása feleségéről és fiáról, avagy csupán véletlenségből felejtkezett meg róluk a hős.

Először is meg kell czáfelnünk azt a mintegy középső helyet elfoglaló feltevést, hogy a hős azokat a tárgyakat és személyeket említi meg, melyek hazatérése első percében tűnnek szemébe s ezért marad el Penelope és Telemachos. Ez talán első percére képzeletünket megvesztegető hipotézis, de ha ráfordítjuk a lélektan látócsövéit, azonnal megsemmisül.

Ha vakáció idején az iskolára gondolunk, akkor csakugyan legelőször is az iskola épülete, az előtte elterülő kert, vagy talán éppen az épület előtt méltósággal lépkedő kapus, szóval az első pillanat tárgyai tűnnek lelki szemünk elé. Ez így van azért, mert az iskola fogalmának nincs valami egységes alakja, a mely annyiszor jutna eszünkbe, ahányszor az iskolára gondolunk.

Béhmásképp van az, ha szülőházunkra, családjunkra gondolunk a távolból. Az első pillanatban szeretteink

képe öltik elénk s csak aztán eleveníthetjük fel egyenként a többi személyeket, tárgyakat.

Tehát kellett valami oknak fenforogni. Hiszen a mikor Odysseus kifejté, hogy milyen szerencsétlen, akkor csak nem fejezi be panaszkodását minden ok nélkül azzal, hogy a birtokát, a házat — et nunc venio ad fortissimum: a cselédségét nem láthatja, holott van otthon neki sokkal különb látnivalója.

A böles, az eszes, a tapasztalt, a furfangos görög király hasonlítana ahhoz az egyszeri cigányhoz, a ki midőn akasztani vitték, csak azt sajnálta, hogy az új boeskorba kárba vészett!

Valahol kell lappangani a hallgatás kulcsának. Nézzük csak!

— Mi is jellemzi Odysseust az eposzban? Az, hogy eszes, furfangos, ravasz volt. Nos hát a szóban forgó helyen is *furfang* rejtőzik. Vizsgáljuk meg az előzményeket és következményeket!

Odysseus nem mindennapi auspiciumok közt érkezett a phaeákok földjére. Megismerkedett a szép Nausikaával; később az udvarban feltűnő barátságosan fogadják. Ezek az előzmények.

Miután rámutat szenvedéseire és honvágyára, Alkinoos kifejezi azt az óhaját, hogy a lányát hozzáadja. Ez a következmény.

Ezek adják kezünkbe a kivezető fonalat, így jutunk arra a véleményre (s ezt a megfontolás csak megerősítheti), hogy *Odysseus határozottan feltett szándékkal hallgat családjáról, mert számít Alkinoos ő felsége «lányos házának» jóindulatára, a melyet mint kérészamba mehető férfi csak előmozdíthat.*

Szinte látom, hogy csapják össze némelyek elszöryedve tenyerüket:

— Hogy lehet az antik világnak egy nemes hősré ilyet még csak rá is fogni!

De ne fejejtük el, hogy Odysseus minden hősisége mellett mégis csak az az Odysseus, a ki bolondnak tette magát, hogy ne kelljen a trójai háborúba mennie.

Tehát ez a magyarázatunk a hős jellemével is teljes összhangzásban van: az előzmények és következmények közé pedig tökéletesen beilleszthető.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Legouvé Ernő, nagyhírű francia író, az Akadémia tagja e hó 18-ikán meghalt. Kilencvenkét évét élt és életének hosszú tartama alatt roppant irodalmi működést fejtett ki. Színdarabjai, melyek közül néhányat Scribe-vel társaságában írt (Tündérújjak, Lecouvreur Adrienne), bejárták az egész világot. Bennünket azonban, mint *ifjúsági író* érdekel. Legouvé e téren nem regényes históriákkal szerzett babérokat; elmékedő, moralizáló könyveket írt, fiatal olvasóinak szívéhez, elméjéhez szólván. A családi életet, a nevelés titkát, a fiatal lélek világát senki nem ismerte oly mélyen, mint Legouvé. Művei mind ezek körében mozognak. Soha sem esett azonban a rideg, pápaszemes erkölcsbíró kellemetlen szerepébe; minden egyes műve maga az érdekesség, ragyogó szellemmel és stílusban megalkotva. A francia ifjúság valósággal bálványozta az ősz patriarchát, ki még most kilencvenkét éves korában is egyre dolgozott a «Magasin illustré»-be, Verne lapjába. Magunk is olvastuk itt utolsó dolgozatát néhány héttel ezelőtt, mely Socratesről szólott. Legouvé iratai közül magyarra át vannak áltetve: «Apa és fiú a XIX. században», «Leányiak és fiaink» (egynéhány jelenet és tanulmány

a családi életből), «Az olvasás művészete». Mindhármát Feleki József fordította.

Torkos László költeményei. A költészet nemes eszményeinek szolgálatában tüntek le azok az évtizedek, melyeket Torkos László költői pályáján megfutott. Azok közül való, a kik csöndesen munkálkodva meghitt kört szereznek hiveikből, zajos sikerek babérraira nem vágyanak, de nem is keresik a tömjénezést. Azok az érzelmek, melyek megesendülnek a költő lantján, a fiatal költői nemzedéket nem igen hangolják dalra. A szeretet és barátság, a természetimádás és a nagy tetteknek való buzdulás, történeti multunk dícsőséges alakjainak kultusza: ime Torkos László költészetének alapmotívumai. Lelkesedése lelkesedésre kelt, csöndes rezignációjának hangulata lelkesedésre kelt, csöndes rezignációjának hangulata lelkesedésre kelt. Nagy gondja van a külső kifejezés tökéletességére, a verselés tisztaságára. Új kötetének, mely *Jó és rossz napokból* címen jelent meg, sok szép darabja van, mely Torkos lírájának kétségtelenül újabb híveket fog szerezni. A kötet előtt, mely a Franklin-Társulat szép kiállításában jelent meg, a költő arcképe van. Ára díszkötésben 2 frt.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Képes levelezőlapok kicserélésére hívják föl társaik figyelmét Koch (Budapest, I., Uri-utca 64/66), Sándor Géza gym. II. o. t. (Mármarosziget), Ivanovits Gy. főgymn. tan. (Mármarosziget), (csak esti felvételű lapokat kér).

A budapesti Kereskedelmi Akadémia ritkán szerepel e rovatban, a minek az a sajnálatos oka, hogy hazánk e legelső szakintézetének nincs önképzőköre. Hogy ezt némileg pótolják, tavaly «Dalos- és zenélőkör» alapították az ifjúság kebelében, mely időnkint fényes matiné rendezésével lép a nyilvánosság elé. Így volt ez február 12-ikén is. A zenélőkör Vollandt «A király testőrei» cz. művével nyitotta meg a matiné. Taubner Vilmos felső oszt. tanuló Abrányi Emilnek «A krakéler» cz. kedélyes monológiát szavalta. Redlich Kornél, Samek Ernő (hegedűn), Glöck Aladár (cellón) és Radó Aladár (zongorán) Mendelssohn «Zongoranegyest» játszották. Most jött a műsor fénypontja: *Molière «Fősvény»-éből egy jelenet előadása* francia nyelven. Harpagont Fischer Géza, Valéret Tauber Attila és Maître Jacques-ot Reitzer Alfréd, mindnyájan felső osztályú diákok, adták. Eredeti előadásuk igazán nagy tetszést aratott. A jelmezek a szerepekhez illően voltak megválasztva, kivált Reitzer stilszerű szakácsjelmeze. A program további lefolyásából kiemeljük még Hámori Bíró Leó művészi zongorajátékát (Schubert: Impromptu és Rubinstein: Valse Caprice), a daloskör tréfás népdalait és a «Keringő-hetes» zeneszámot, mely Frank Rikárd alsó oszt. tanulóknak saját szerzeménye és nagy tetszésben részesült.

«Munkácsy-kör» Örvendetes hírt veszünk Hódmezővásárhelyről. Az e sorokban foglalt tény mindez ideig a legkiemelkedőbb lépés, mely az úgynevezett *ifjúsági képzőművészeti mozgalom* terén történt és hivatott arra, hogy más intézetek is példát merítsenek belőle. A hódmezővásárhelyi felső gimnázium ifjúsága «Munkácsy-kör» címen *rajzoló-kört* alakított. E kör tagjai tanórákon egyes művezetektől fogják a rajzot tanulni. A legcsinosabb munkákra (szén-, tus-, toll-, vízfestési rajzokra) pályadíjak lesznek kifizetve. Az alakuló gyűlés február 15-ikén volt; elnöknek Steiner Jenőt, titkárnak Hulita Vilmost,

jegyzőnek Körösladányi Jánost, könyv- és szertárosnak Hirt Károlyt, pénztárosnak Demeter Lajost választották meg.

A gyakorló főgimnázium önképzőköréből. Az új harmadra sportelnökké Szunyogh Szabolcsot választották, jegyzőknek Guszman Imrét és Wlassics Tibort, tornarendezőkké pedig Hein Istvánt és Bähr Sándort. Az elnökség a következő pályatételeket tűzte ki: Mi okok tették lehetővé, hogy Róma világhatalommá fejlődött. Párhuzam Arany és Vörösmarty epikája közt. Prózai elbeszélés a jelen életből vagy a történetből vett tárggyal. Verses műfordítás az Ilias egy nevezetesebb helyéből; 50—100 sor. Prózai műfordítás: Göthe: Tanulmány Leonardo da Vinci «utolsó vacsora»-járól. Eredeti lírai költemény. A január 15-ikén tartott ülésen Gerle Sándor a Széchy Mária történetét tárgyaló eposokat hasonlította össze. Január 22-ikén Könyg György befejezte «A görög dráma» cz. értekezését. Az ülésen két melodramát is adtak elő: Várady Antal: «Rákóczy Ferencz Rodostón» (zenéje Ábrányi Kornéltól); szav. Fekete Károly, Kőrösy Pál kísérete mellett; Vörösmarty: «Szép Ilonka» (zenéje Erney Józseftől); szavaltá Guszman Imre, Cukor Kálmán kísérete mellett.

Deák Ferencz emlékezete. Sikertelt Deák-ünnepélyt rendezett múlt hó 28-ikán a *nagyszobeni* főgimnázium ifjúsága az intézet dísztermében. Ünnepi nyitányul kezdődött, melyet Dománffy Péter, az intézet jeles zenetanára szerzett. Denk Gusztáv VII. o. t. most elmondotta Deák Ferencz fölrirati javaslatát. Ferenczy István igazgató úr most az ünnepegy jelentőségét magyarázó szép beszéd kíséretében a 100 korona aranyból álló Deák-pályadíj sorsáról számolt be. Páll Gábor VIII. o. tan. nyerte el azt, ki mingyárt részletet is olvasott föl a jutalmazott műből. Laczko Elek és Miklós János VIII. o. tanulók szintén részletet mutattak be dolgozataikból, melyek díszeset nyertek. Flok Mihály VII. o. t. «Deák emlékezete»-t szavaltá Tóth Kálmántól. Az ének- és zenekar a műsor egyes számai között szebbnél szebb darabokat adott elő.

Tanulmányi kirándulás. Január 25-ikén a székesfehérvári kereskedelmi akadémia harminczhárom tanulója Vértess József tanár úr vezetése alatt megnézte a vásárcsarnokot, a szövést a műgyetemen, a képtárat, a felsőházat Munkácsy képével. Azután dr. Kiss egyetemi tanár úr mutatta be a Röntgen-sugarakat, elmagyarázva azok keletkezését. Minden egyes tanuló megnézte ezen sugarak segítségével készsontjait. A délután egy részét a Ganz gyárban töltötték, a hol különösen a vasuti kerekek öntését kísérték figyelemmel.

Petőfi-ünnep. A *h.-m.-vásárhelyi* főgimnázium kebelében fennálló «Petőfi-önképzőkör» jan. 29-ikén Petőfi Sándor születésének 76-ik évfordulójára ünnepélyt rendezett. A főgimnáziumi zenekar előadta a «Petőfi induló»-t Ivánka Zoltán énektanártól. Futó Mihály igazgató megnyitó beszédet tartott. Ezt követte az alkalmi óda, melyet Vekerdi Béla VIII. o. t. szavalt el. Azután a főgimnáziumi énekkar énekelte Thern K.-tól a «Dalünnepen»-t. Kriksz András VIII. o. t. emlékbeszédét felolvasta Folksházi Sándor. «Egy gondolat bánt engemet» Petőfitől, szavaltá Barkász Ernő VII. o. t. «Petőfi a Hortobágyon» melodramát szavaltá Barta György VII. o. tan., zongorán kísérte Ember Béla VIII. o. tan., hegedűn Szeremlei János VII. o. t. és czimbalmon Halmi Jenő IV. o. t. Majd Balogh Sándor VII. o. t. felolvasta Pató Gyula humoros elbeszélését Petőfi életéből. Ennek utána

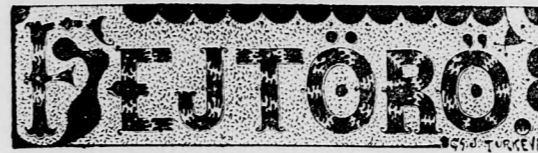
az énekkar «Népdal-egyveleg»-et énekelt, mit Petőfi: «Kedves vendégek»-jének szavaltá Pápa József VIII. o. t. által követett. Záradékkül végre a zenekar játszott néhány szép népdalt.

A bodrogkeresztúri honvédelemék. A *sárospataki* kollégium nyolczadik osztályának tanulói tanárjaikkal az élükön Bodrogkeresztúrra rándultak, az ottani 1848-as honvédeleméket megkoszorúzni. Csontos József tanár az emlék lépcsőjéről szép alkalmi beszédet mondott; Molnár István, Márton János, Szász Tihamér és Kis László tanulók lelkesítő költeményeket szavaltak. Erre elhelyezték a Radácsi Margit és Márton Mariska kisasszonyoktól élő borostyánból font hatalmas koszorút az emléken. Végezetül Lengyel Endre dr. 48-as honvéd, a ki a bodrogkeresztúri csatában résztvett, lélekemelő beszédet tartott és megköszönte a hazafias ifjaknak kegyeletességüket.

Önképzőkori krónika. A *makói* magyar kir. állami főgimnázium önképzőköre január hó 29-ikén ülést tartott, a melyen Petrovics János VII. o. t. «Az állatok vándorlása»-ról szabad előadást tartott. Azután Holler György VI. o. t., pártoló tag «Anna keserve» czímen szavalt egy részletet Jókai Mór «Szigetvári vértanuk» czímű szomorújátékából. Azután kihirdették a pályázat eredményét. A szavalt-versenyre kitűzött díjat Szőke József VII. o. tan. r. tag nyerte el. A másik pályatétel: A renaissance historiai és műtörténeti szempontból, jutalmát Szőke Gyula VII. o. t. r. tag dolgozata nyerte el. A harmadik tétel egy szabadon választott költemény magyarra fordítása volt, de a bírálat a díjat pártoló tagnak ítélte, a ki az alapszabályok értelmében azt el nem nyerhette. Az ez után következő hét munka együttesen nyerte volna a díjat, de ezek szerzői szintén pártoló tagok voltak, így tehát a díjat nem adták ki. (Talán kár volt ez esetben ily mereven ragaszkodni az alapszabályokhoz.) — A *temesvári* kegyesrendi főgimnázium önképzőkörének január 29-ikén tartott ülésén elfogadták Lajos Ödönnek a Magellán-szoros felfedezéséről írt dolgozatát és Kovácsics Lajosnak «A haza mindenekelőtt» cz. elbeszélését. — A *lévai* «Szepes Imre-kör»-ben január 28-ikán Reiszmann M. VIII. oszt. tan. Balassi Bálint lyrájáról, Laufer L. VII. o. t. az izmokról tartott sikerült felolvasást, Czeczko Lajos pedig «Drégely romjai» czímű költeményéért jegyzőkönyvi díszetét kapott. — A *nagykanizsai* felső kereskedelmi iskolában jan. utolsó vasárnapján Boskovics Ödön középső osztálybeli növendék Kármán Józsefnek «A nemzet esinosodása» cz. művét ismertette. Valóban díszes dolog, hogy a kereskedelmi végző diákjaink ily magas irodalmi témákkal foglalkoznak!

Rostáló-ülés. A *pécsi* magyar királyi állami főreáliskola jónévű «Eötvös önképzőkör»-e ezéjjál komoly prózai dolgozatok felolvasását és a szabad előadásban való jártasságot tűzte ki és épen ezért a gyarló lírai ömlengéseket nem is méltányolja. Január hó 29-ikén rostáló-ülést tartott, a mennyiben a még meg nem bírált költeményeket rendre elvettette ezen a gyűlésen. Requinyi Géza VIII. o. tanulókat «A kötött szénsav az ásványországban» cz. dolgozatát a bírálók elfogadták. Pill Sándor VI. o. t. mély érzéssel szavaltá Pajer Antalnak «Látogatás» cz. költeményét, s végül Kohn Jenő VII. o. t. szabad előadása zárta be a gyűlést.

Turista-pályázat. Jövő számunkban hozzuk annak a pályázatnak eredményét, melyet a Magyar Turista Egyesület budapesti osztálya a középiskolai diákság számára, valamely turistaútnak leírására 1898 július havában kitűzött. A bíráló-bizottság jelentését egész terjedelmében közölni fogjuk.

Jejeje: Fejtörő az elme sportja.

Rovatvezető: Csiszár József.

Számítási kérdés:

Valamely jóság területe 3600 hold; rajta épületek, rétek, szántóföldek és erdők vannak; és pedig 1/2-szer az utak, a rétek 5/2-szer, a földek 12-szer, az erdők pedig 40-szer annyi területet foglalnak el, mint az épületek. Kérdés, mily területet foglalnak el ezek egyenkint?

Földrajzi kérdés:

Melyik tartomány az, a mely három európai ország birtokát képezi? Kik birják? Mi a fővárosa a keleti résznek s miről nevezetes ez?

Történelmi kérdés:

Ki volt azon angol tengerész, a ki 1552-ben Hayesben született? Észak-Amerikában mit alapított? Jersey kormányzója volt. 1603-ban mi történt vele? 1616-ban hova ment? Hogyan halt meg és mikor?

Természetráji kérdés:

Mi a neve azon állatnak, a mely az egérhez hasonlít, de annál kisebb? Hátán a szőr finom és veresbarna vagy hamuszürke, hasán világosabb színű. Feje keskeny, orra ormányszerűen megnyúlt. Rovarkkal táplálkozik.

Ásványtani kérdés:

Melyik ásvány az, a mely hatszögös piramis, oszlop vagy romboéder alakú jegecsekben benőve vagy szabadon kavics között szemcsés szöveggel fordul elő? Kék, vörös, barna, sárga, fehér, zöld; üvegfényű, átátszó, áttetsző, zavaros. A színeseket és átlátszókat ékkövek gyanánt használják.

Megfejtési határidő 1899. márczius 2.

A 7. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: A kereskedő vett 240 kg. kávé, 330 kg. cukrot. **Földrajzi kérdés:** Baradlai barlang. **Természetráji kérdés:** A kikeleti hóvirág vagy harangvirág.

Helyesen fejtették meg: Techet Károly, Miklósi József, Brandt Rezső, Kozsereán Gergely, Olajos Pál, Patek Béla, Ehrenfeld Dezső, Lítsek Zoltán, Weiller Vilmos, Laufer Rezső és Ödön, ifj. Izsák Gyula, Zsendovits László, Faragó Sándor, Scherz Alfréd, Danzinger Kálmán, Pecz Gyula, Schvitzer Zoltán, ifj. Paksy József, Markó Árpád, Gécz Géza, László Sándor, Weisz Hugó, Koch Nándor, Fiedler Kálmán, Granitz Géza, Weisz Ernő, Almásy József, Herresbacher Dénes, Szeremley Császár Loránd, Steinschneider Ernő, Fialovits Béla, Berkovits Mór, Novák János, Puskás Jenő, Blumenschein Henrik, La Borda Jenő, Polnitzky Leo, Antony Gyula, Ács Nagy István, Kovács Dénes, Strasser Aladár, Wohlstein Sándor, Trummer Árpád, Brummer Zoltán, Holländer Leo, Szécskay Dezső, Schwarz Gábor, Pláger Leo, Jakabb Gyula, Báró Maillot N., Bundsich János, Nagy Vincze, Nyisztor Albert, Michaletzky Vilmos, Kurimay Mihály, Roth Ottó, ifj. Bernhardt Károly, Bányai Béla, Mirőczky Árpád, Szenyovszky Ferencz, Tarcsy Gyula, Kronstein Béla.

A könyvjutalmat: Mignet: *Franklin élete* című munkát Markó Árpád gimn. IV. oszt. tanuló nyerte el Rozsnyón.

SZERKESZTŐI TELEFON.

H. T. Budapest. Az elbeszélés hőse diák legyen, de a motívumokat nem kell épenséggel mind az iskola falai közül venni. Mérsékelt terjedelem. — **D. V.** Arad. Onnét már van tudósítónk. — **Sz-y.** Ön sem a görögöt, sem a latint, sem a matematikát nem szereti: kedves barátunk, mit szeret ön egyáltalán? Czikkelyének az volna a következése, hogy minden diáknak külön iskolát kéne felállítani, hol szája íze szerint való tárgyakat tanítanának. Nem oda Buda! Kézírását vissza nem küldjük, a mint az lapunk homlokán is ki vagyon írva. — **Sch. L.** Kérdősködiék egyenesen a színi akadémiánál. — **E. O.** Komárom. Maywald József dr. görög nyelvtana. — **M. B.** Kassa. Külön is hangsúlyoztuk, hogy a képes levelezőlapok elküldéséért nem vállalunk felelősséget. A kése-delmezőket és hanyagokat váltig figyelmeztetni: erre a háládatlan feladatra egy csöpp kedvet sem érezünk. — **K. J.** Székesfehérvár. Czeljainak megfelelően az «Otven év» cz. drámai költemény, mely múlt évi 13. számunkban jelent meg (Földes Imréttől). Három személy szerepel benne: Magyar ifjú, Elégedetlen, Idegen ifjú. — **A haldokló.** Furcsa dolog az, mikor egy haldokló «már számtalan hosszú éjjel vonaglik!» Az ön versében így van. — **G. E.** Nagyikinda. Annak, a ki nyelvtanár akar lenni, okvetlenül kell görögöt tanulnia. Elfogadjuk tudósítónak. — **C. J.** Ersekújvár. Iskolában való előadásra sűrűen ajánlottunk darabokat és e részt sok mindent találta, ha múlt évfolyamunkban kéregetél. Önöknek Kisfaludy Károly egyfelvonásos *Mátyás diákját* javalljuk. Mi újság önképzőkörükben? Onnan nem kapunk híreket? — **T. K.** Sopron. Fénélon «Telemaque»-ját magyarra fordították Haller László (Kassa, 1755) és Zoltán József (Kolosvár 1783). — **K. G.** Temesvár és **W. V.** Nagykanizsa. Nem minden tudósítást közlünk, csak a tárgyunknál fogva érdemeseket. — **P. P.** Hódmezővásárhely. Érdeklődéssel nézünk a «Munkácsy-kör» működése elébe. Esetleg a jelesebb rajzokat hajlandók leszünk a «T. L.»-ban bemutatni. — **P. M.** Szolnok és **V. R.** Nagyszombat. Ez a kiadói hivatás dolga. — **X. Y.** **felügyelő.** Acsay X. Ferencz. «A prózai műfajok» elmélete. — **P. B.** Ön épen a nyolczszáznegyvenegyedik ifjú, ki Heine «Loreley»-ének fordításával rohan meg minket. Ebből a számból háromszázhetvenketten jobban fordítottak, mint ön: a háromszázhetvenkettőtől közlére érdemes egy volt, erről azonban kiderült, hogy Szász Károlytól plagizálta szerzője. — **B. E.** Sepsiszentgyörgy. Elfogadjuk.

MAGYAR IRÁSBELI FELADATOK.

Összeállította
Dr. RUPP KORNÉL,
főgymn. tanár.

Több mint ezer magyar feladatot tartalmaz
vázlatokban s kidolgozva.

Ára a 400 oldalra terjedő szép kiállítású munkának
2 forint.

Megrendelhető a *Tanulók Lapja* kiadóhivatalában.

Bekötési tábláink

Elkészültek és a «Tanulók Lapja» kiadóhivatalától Budapestben megrendelhetők. Annak, a ki a bekötési tábla árát 80 kr. utalványon a kiadóhivatalba előre beküldi, a kiadóhivatal bérmentve küldi meg. Oly városokban, hol rendszeres könyvkereskedés van, ez is szívesen meghozható.

Ajánljuk a bekötési táblákat mindazoknak, kiknek a *Tanulók Lapja* egész évfolyama birtokában van: izlésesek, egyszerűen szépek, illők egy szép és komoly ifjúsági laphoz.

MAGÁNOLVASMÁNYOK,

MELYEKET A KÖZÉPISKOLÁK TANULÓINAK ISMERNIÖK KELL.

I. osztály.

Andersen meséi. (O. K. 147-149)	30 kr.
Arany J.: Toldi. (Jeges írók tára 11)	80 kr.
Békési: Görög-római és hún magyar mondák	1 frt.
Czuczor: Mesék. 2 köt. (V. K. 11-12)	40 kr.
Fortunatus és fia (M. K.)	50 kr.
Gaal: Csalavér róka (M. K.)	50 kr.
— Csontos Szigfrid (V. K.)	20 kr.
— Berni Detre (V. K.)	20 kr.
Grimm-Gaal: Regék (Franklin-T.)	2 frt.
Jókai: Magyar föld.	50 kr.
Merényi: Sajó- és Tiszavölgyi népm.	2 frt.
Robinson Crusoe. (V. K. 22-24) Kötve	80 kr.
St. Pierre: Pál és Virginia. (V. K. 25)	20 kr.

II. osztály.

Amicis: A szív	2 frt 80 kr.
Boros: Ujabb magyar költők. (V. K. 10)	20 kr.
Cervantes: Don Quixote. (M. K.)	50 kr.
Fényes: Szigetvár ostroma. (V. K. 20)	20 kr.
Gaal M.: Robinson. Kötve	2 frt 40 kr.
— Virág Palkó	1 frt 20 kr.
Garay: Szent László. (M. R. 11-12)	1 frt 40 kr.
Jó könyvek (valamennyi füzet)	
Jókai: Regék. (V. K. 25)	20 kr.
Jósika: Hunyadi Mátyás. (T. K. 1)	40 kr.
Merényi: Dunamelléki népmesék	2 frt.
Mikszáth: Lovagvárak	3 frt.
Pálffy: Attila. Isten ostroma. (T. K. 15)	40 kr.
Szalay: Tatárjárás. (V. K. 2)	20 kr.

III. osztály.

Áldor I.: Columbus (T. K. 21)	40 kr.
Cox: Görög regék. Kötve	3 frt 50 kr.
Gaal: Kard és lant hőse. Kötve	2 frt.
— Benyovszky Móricz élete (V. K.)	20 kr.
— Rontó Pál. (V. K. 18)	20 kr.
Hevesi: Jekli András kalandjai	2 frt 40 kr.
Jakab Ö.: Két impostor. Kötve	2 frt.
Jókai: Kis Decameron. Kötve	2 frt.
— A magyar nép éleze	80 kr.
— A nagy-enyedi két fűzfa stb.	40 kr.
— Népvilág	80 kr.
— A m. nemzet tört. Három kötet	6 frt.
Jósika: Regegyöngyök. (Kis nemz. M. 4)	50 kr.
Kisfaludy K.: Pártutók. (O. K. 388-89)	20 kr.
Petőfi: János vitéz (Badies II.)	30 kr.
Szász Károly: Salamon	1 frt 20 kr.
Tört. Kvtár: 15, 18, 31, 80, 24, 76, 62, 68, 38, 14, 1, 67	

IV. osztály.

Czímer: Művelődéstört.	1 frt 40 kr.
Czuczor: Hőskölteményei (O. K. 522-23)	20 kr.
Fáy: Mesék. (Kis nemz. Muz. 25-26)	1 frt.
Fazekas: Ludas Matyi. (O. K.)	10 kr.
Fraknói: II. Lajos (O. K.)	20 kr.
Fosvay: Tholdi (O. K.)	20 kr.
Jókai: Dekameron. 6 kötet	4 frt 80 kr.
— Válogatott beszélei (Muz. 15, 16)	1 frt.

Jókai: Sonkoly Gergely	40 kr.
Jósika: Elbeszélések. (V. K. 29)	20 kr.
Kisfaludy K.: Vig elbeszélések (V. K.)	20 kr.
Kisfaludy S.: Regék. (V. K. 1, 19)	40 kr.
Lamb: Shakespere-mesék	2 frt.
Laurie: Deák élet Angolországban	1 frt 80 kr.
Mantegazza: Munka öröme	2 frt 40 kr.
Simons: A római öskorból (Muz.)	50 kr.
Tompa: Népregék (Össz. költ.)	2 frt.
Tört. Kvtár: 47, 60, 50, 51, 65, 49, 48, 71, 53, 5, 39, 10, 26, 37, 6, 35 à	40 kr.
Vértesy A. Julius Caesar.: (T. K. 26)	40 kr.

V. osztály.

Arany: Toldi estéje	40 kr.
Gaal: A peleskei nótárius	40 kr.
Goldsmith: A vékfieldi lelkész (V. K.)	40 kr.
Gyulai: Egy régi udvarház utolsó gazdája	1 frt 40 kr.
— Szilágyi és Hajmási. (O. K. 390)	10 kr.
Hoffmannsegg: Egy utazás (O. K.)	30 kr.
Jókai: Az új földesúr.	1 frt 60 kr.
Kölcsey: Parainesis stb. (O. K.)	60 kr.
Pázmány: Kalautz. (J. I.)	60 kr.
Plutarchos: Eletraizok	1 frt 60 kr.
Petőfi: Lyrai költ. (Össz.)	1 frt 50 kr.
Sebestyén: Az Árpádok	1 frt 50 kr.
Theophrastus jellemrajzai (O. K.)	20 kr.
Tinódi: Ali basa	
Tompa: Lyrai költ. (Össz. k. népk.)	2 frt.
Varga: Magyarok tört.	7 frt.
Tört. Kvtár: 66, 3, 11, 36, 42, 22, 41, 61, 44, 84, 40, 57, 64, 70, 21, 27, 33, 63, 17, 12, 54, 28, 29, 8, 7, 9, 56, 32, 2, 78, 45, 46, 4, 75, 72, 55 à	40 kr.
Zlinszky: Lyrai szemelvények (J. I.)	1 frt.

VI. osztály.

Andersen: Képeskönyv k. n. (O. K.)	10 kr.
Arany balladái	
Arany: Kevelháza,	40 kr.
Berzsenyi: Versei (O. K. 187-190)	40 kr.
Czuczor: Népies költ. (O. K.)	20 kr.
Firduszi: Szoráb. (O. K.)	30 kr.
Jókai: Kedves atyafiak.	
— Egy magyar nábob	2 frt 40 kr.
— Kárpáthy Zoltán	2 frt 40 kr.
Jósika: Abafi. (Jósika regényei 1-2)	1 frt.
Kisfaludy K.: A kérők (O. K. 301-3)	30 kr.
— Csnalódások (J. I. 26)	30 kr.
— Tihamér (O. K.)	20 kr.
Kölcsey versei. (O. K.)	50 kr.
Magyar népdalok. (N. Múz.)	50 kr.
Milton: Elvesztett parad. (O. K.)	80 kr.
Pázmány: Egyh. beszédek. (J. I.)	60 kr.
Petrarca: Szonettjei. (O. K.)	80 kr.
Salamon: Magyarország a török hódítás korában	2 frt.
Shakespere: Coriolán (J. I.)	60 kr.
— Julius Caesar (J. I.)	60 kr.
— Macbeth (J. I.)	50 kr.
Sophokles: Antigone. (J. I. 20)	50 kr.

Sophokles: Elektra (J. I. 52)	60 kr.
Teleki: Kegyzencz. (O. K. 197-200)	40 kr.
Tompa: Elbeszélő költemények és Virágregék. (Népkiad.)	2 frt.
Vas Gereben: Nagy idők	2 frt.
Vörösmarty: Csongor és Tünde. (J. I. 46)	60 kr.
— Zalan futása	1 frt.
— Két szomszédvár. (J. I. 29)	50 kr.
— Eger (O. K.)	30 kr.
Zrinyiász (O. K. 349)	60 kr.

VII. osztály.

Arany: Zrinyi és Tasso.	50 kr.
— Az elveszett alkotmány.	50 kr.
Berzsenyi: Ódái. (J. I. 24)	50 kr.
Bessenyei: A philosophus (O. K.)	30 kr.
Csokonai: Dorottya (O. K. 1-2)	20 kr.
Fáy: Furesa végrendelet	
Gvadányi: Peleskei nótárius (O. K.)	30 kr.
Gyöngyösi: Murányi Vénus és Kémény János.	
Kármán: Fanny hagyományai (O. K.)	20 kr.
Katona: Bánk-bán (Jeges írók 22)	80 kr.
Kazinczy versei (O. K.)	30 kr.
— Pályám emlékezete	
Kemény: Rajongók	3 frt.
Kisfaludy: Iréne. (Jeges írók 55)	50 kr.
— Himni szerelmei I. II. (O. K.)	80 kr.
Kölcsey elbeszélései (O. K.)	20 kr.
Körner: Zrinyi. (O. K. 142-144)	30 kr.
Mikes: Törökország levelei. (Jel. írók 17)	80 kr.
Szász K.: Nibelungok.	3 frt 40 kr.
Szigligeti: Csikós. (O. K. 270)	30 kr.
— Trónkereső. (O. K. 255-257)	30 kr.
— Liliomfi. (O. K.)	20 kr.

VIII. osztály.

Arany: Kisebb költemények	5 frt.
— Toldi szerelme.	2 frt.
— Buda halála	60 kr.
Beöthy Zs.: Horatius és Kazinczy	60 kr.
Carlyle: Scott (O. K.)	20 kr.
Csengery: Tört. tanulm.	1 frt.
Csikó: Nagymama. (O. K.)	30 kr.
Czuczor: Botond. (J. I. 31)	40 kr.
Eötvös: Falu jegyzője.	4 frt 50 kr.
— Karthausi	3 frt.
Erdélyi: Pályák és pálmák.	3 frt.
Faludi: Nemes urfi. (Jeges írók 39)	60 kr.
Gaal: Peleskei nótárius (O. K.)	40 kr.
Gyulai: Emlékbeszédek	2 frt.
— Széchenyi mint író. (O. K. 322)	20 kr.
— Vörösmarty életrajza	1 frt 50 kr.
— Katona és Bánkbanja	2 frt.
Kemény: Zord idő.	3 frt.
— Férfi és nő	2 frt.
— Özvegy és leánya.	2 frt 50 kr.
— Gyulai Pál	4 frt 50 kr.
Madách: Ember tragédiája.	50 kr.
Riedl: M. irod. főirányai (O. K.)	30 kr.
Vörösmarty: Lyrai költem.	4 frt 20 kr.
— Az áldozat (O. K.)	30 kr.

Kaphatók a Tanulók Lapja Kiadóhivatalában Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	FŐMUNKATÁRS:	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre ... 1 frt 20 kr.	Dr. RUPP KORNÉL	GAAL MÓZES.	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre ... 2 frt 40 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.		KIADÓHIVATAL:
Egész évre ... 4 frt 80 kr.			Budapest, IV., Egyetem-utca 4
<i>Megejelenik minden vasárnap.</i>			<i>Kéziratokat nem adunk vissza.</i>

AZ ORINOCON FÖLFELÉ.

Irtá Verne Gyula. Fordította Gaal Mózes. 10

Megtámadták őket a brada-indianusok. Jó fegyvereik s bátorságuk megmentette őket a rab-ságtól és haláltól, ámde hűtlen kalauzaik cserben-hagyták őket, s egy szép napon magukra hagy-ták, elvitték minden elelmiszerüket, s összes pod-gyászukat.

Nem csüggedtek, hanem bizva önmagukban, La Urbana felé vették útjokat, s ha megéheztek, egy-egy vadat ejtettek el, s azt megették. Éjjel felváltva egyik aludott, a másik őrködött.

Ezelőtt két nappal a földrengés miatt menek-ülő teknősbékaik armádiája lepte meg őket, nem tehettek egyebet, minthogy a mozgó teknősbéka tutajra szálljanak, s azok szépen lassan, de biz-tosan vitték őket. A majmok — a mint láttuk — hozzájuk csatlakoztak, csak hogy ezek nem voltak olyan békés utitársak, mint az éktelenül bögő majmok. Bizony elé kellett venni a puskáikat, s élet-halál harcra küzdeniök a tigrisekkel, pumákkal és jaguárokkal.

La Urbana égő határánál végződött kalandos útjuk, s a két falca emberei, a mint láttuk, éppen a kellő pillanatban jöttek segítségükre.

Helloch így adott számot röviden kirándulá-sukról, mely három hétig tartott, s aztán hozzá-tette, hogy most falca-jukra szállva folytatni fog-ják az utat az Atapabo mellett fekvő San Fer-nandoig.

— San Fernandoig? — kérde kelletlen arcczal Martial.

— Addig, de tovább nem.

— Tovább nem? — dühögte még kelletleneb-bül az örmester.

Kermor Jeannak is el kellett mesélnie, hogy mi a szándéka, s vajjon ki csodálkozik azon, hogy Helloch roppantul érdeklődött honfitársa elbeszé-lése iránt, s meleg rokonszenvet érzett a tizenhét éves ifjú iránt, kit a fiú szeretet ilyen hősi elha-tározásra készítetett.

— Kermor úr — mondá Helloch — igazán

szívünkben örülünk azon, hogy a véletlen jó vol-tából találkoztunk. Erősen hiszem, hogy San Fernandóban biztos nyomára fog bukkanni Ker-mor ezredesnek. Útitársak leszünk, s bármiben készségesen felajánljuk segítségünket.

Jean megköszönte a szíves ajánlatot, de bez-zeg a mogorva nagybácsi csak a bajszát sodorta nagy mérgesen és így gondolkodott:

— Gyönyörű egy dolog! ... Hm, a három amerikai tudós nem volt elég, most még két ifjú francia is a nyakunkra vonja magát! ... Örmester eszedem légy, nyisd ki jól a szemedet!

A két francia aznap délután La Urbanában mindent összevásárolt, a mire szüksége volt. Falca-jukat «Moriche»-nek hívták, Parchal nevű bennszülött volt a kormányosa és kilencz izmos evezős legény volt a személyzete.

Másnap, augusztus 28-dikán a három bárka utasai elbúcsúztak a la urbanai polgármester-től, Marchal úrtól és a városbeli lakóktól.

Marchal úr kebelére vonta Kermor Jeant, meg-esókolta a homlokát, s így szólott hozzá:

— Légy bátor, kedves fiam, áldjon meg téged a jó Isten, és segítsen meg föltett szándékod végrehajtásában! A három falca útra kelt. Ked-vező szél dagasztotta a vitorlákat, s az evezősök-nek nem volt nehéz a munkájuk, mert a három bárka gyorsan siklott tova a víz hátán.

Az Orinoco La Urbanától egészen San Fernandóig csaknem egyenes vonalban foly, iránya észak-déli. A két helység a folyó két kanyarula-tánál fekszik csaknem ugyanazon a délkörön.

A három falca egymás mellett egyforma se-bességgel haladott, a hol a folyó szélessége meg-engedte, másutt egymás után sorakoztak. A folyó medréből minduntalan kisebb szigetek emelked-tek ki, üde zöld fű takarta e szigetekeskéket. A falca-k között csak néhány méter köz lévén, az utasok kedélyesen beszélgettek egymással. Helloch váltig buzdította Kermor Jeant, hogy világért se csüggedjen, mert okvetlenül nyom-mát kell jutniok Kermor ezredesnek. Az ameri-kai tudósokkal is szívesen beszélgetett a két francia az Orinoco vitás kérdéséről, s Miguelt